

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret, 1979. 1. szám

Apor Péter: Metamorphosis Transylvanie (Előszóval és jegyzetekkel ellátva: Kócziány László Téka sorozatban.) Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1978. 184 old.

Barta László: A szentesi örökvíz. (Csongrád megyei könyvtári füzetek 10.) Szeged, 1979. 101 old.

Szentes lakói 1836-ban kötötték meg örökvíz szerződésüket földesuraikkal. A kiadvány foglalkozik az ezt megelőző időszak urberes viszonyaival, valamint az örökvíz szerződés követő pótszerződésekkel. A Függelékben két oklevél szövegének közlésére jutott hely.

Báth János: Korai kalocsai himnuszok. Kiadja a Népművelési Propaganda Iroda, Budapest, 1977. 33 old. szöveg és 78 old. kép.

A szerző írja „... olyan kalocsai himnuszokat mutatunk be, amelyek még a népművelés piacra kerülése előtti korban keletkeztek, és amelyeket a nép a maga szükségletére, a saját ruhaféléinek díszítése céljából alkotott meg. Ezek nem azok a himnuszok, amelyeket agyonünnepelt a sajtó. Ezeket alig ismeri a nagyközönség. Kiadványunk alapvető célja az, hogy a kevés szint használó, viszonylag korai kalocsai himnuszok mintáit széles körben megismertessük a himnuszok egyre nagybővülő táborával”.

Berettyóújfalui múltja, jelene, jövője. (Összeállította: Héthy Zoltán—Csatári Bálint) Kiadja: Berettyóújfalui Városi Tanácsa, 1979. 25 old.

A városanyilvántás alkalmából rendezett város történeti, városfejlesztési kiállítás vezetője. Úgyesen sűrű össze a település múltjára és jelenére vonatkozó legfontosabb tudnivalókat.

Bodoki Fodor Zoltán—Bodoki Fodor Zsigmond: Mezőtúr város története a honfoglalástól a felszabadulásig. Mezőtúr, 1978. 194 old.

Börzsöny néprajza: (Studia Comitatusiensia 5. Szerk.: Ikvai Nándor) Kiadja a Pest megyei Múzeumok Igazgatósága, Szentendre, 1977. 686 old.

Dóka K.: Az Ipoly menti falvak történeti statisztikája, Szabó S.: A Börzsöny-vidék helytörténeti adattára, Szabó L.—Szabó L.: Az erdő szerepe az Ipoly-völgy községeinek életében, Kocsis Gy.—Nagy Varga V.: Perőcsény és Vámosmikola állattartása, Ikvai N.: Földművelés az Ipoly és a Börzsöny közt, Novák L.: A Börzsöny ENY-i vidékének szőlőművelése és település földrajzi viszonyai, Halász P.—Suda V.: A népi építészeti és lakáshasználat változása a Börzsöny vidékén, I. Sándor I.: Tüzelőberendezések változása a Börzsöny vidékén, U. Kerékgyártó A.: Részlet egy Ipolymenti magyar falucsoport viseletleírásából, Szabó L.—Szabó L.: Az Ipoly-völgy népi társadalmi, Gulyás E.: Néphitadatok az Ipoly mentéről, Bady L.: Népi gyógyászati emlékek Ipolytólgyesen, V. Igaz M.: Enekes játékok az Ipoly környékéről, Hála J.: Földrajzi nevek az Ipoly mentén, Ikvai N.: Az Ipoly-menti falvak néprajzi képe.

A kötetet német, angol és szlovák nyelvű cikkenkénti kivonat zárja.

Budapest statisztikai évkönyve 1978. Összeállította a KSH Fővárosi Igazgatósága. Statisztikai Kiadó, 356 old.

Sokrétű képet ad a főváros életéről, fejlődéséről és lehetőségeit nyújt a legkülönbözőbb gazdasági, szociális, kulturális stb. kérdések sokoldalú elemzésére.

Cseke László: Észak-Magyarországon. Panoráma, 1978. 176 old.

A könyv elvezet a vidék minden jelentősebb településére.

Domokos József: Emlékezik egy kommunista védőügyvéd. Gondolat, 1978. 540 old.

Igen érdekesen és olvasmányosan megírt, rendkívül sok dokumentumot és személyes élményt tartalmazó könyv.

Debrecen iparának története a kapitalizmus kialakulásától napjainkig: (Szerk.: Ránki György) Debrecen, 1976. 341 old.

Szűcs Ernő: Debrecen ipara az abszolútizmus korában (részletesen foglalkozik a céhekkel); Mózes Mihály: Debrecen ipara a dualizmus korában; Szani Ferenc—Timár Lajos: Debrecen ipara az ellenforradalom időszakában; Baranyi Béla: A szocialista termelési viszonyok kialakulása és a szocialista építés Debrecen iparában.

A Debreceni Képes Kalendárium repertórium, szakrendi, név- és tárgymutatója (1901—1949). (Szerk.: Veress Géza és Lengyel Imre. Felelős kiadó: Csüry István.) Debrecen, 1975. 99 old.

Dunakanyar. A Dunakanyar Intéző Bizottság tájékoztatója. 1978/1. 120 old.

Honismereti íráskor. Mészáros Gy.: Ismerjük meg a Dunakanyart; Csima P.: Megalakult a tájrendezési és kertépítési szakbizottság;

Dr. Perczel K.: A vízellátásrendszer létesítésének hatása a Dunakanyar területére; Kovács B.: Az ellátás gondjai a Dunakanyarban; Holényi L.: Teljes tájfejlesztés feltételei; Honti János: Példa a zöldterülettel való gazdálkodásra; Csorba Cs.: Gondolatok Vleg-rádról.

Evszázadokon át. Tolna megye történetének olvasókönyve I. Kiadja a Tolna megyei Levéltár, Szekszárd, 1978. 552 old.

„Az olvasókönyv feladata: segítséget nyújtani a szocialista hazaszeretetet... főleg a fiataloknak... a történelmet tanító pedagógusoknak, a közművelődésben is tevékenykedő oktatóknak, helytörténeti, honismereti klubok és szakkörök vezetőinek legyen segítségére. Olyan helytörténeti vonatkozású forrásokat közvetítsen, amelyekkel kiegészíthetik ismeretüket, s ezáltal tartalmasabbá, színvonalasabbá, eredményesebbé lehet munkásságuk. A kötet fejezetét: Ersegi G.: Tolna megye a honfoglalástól a mohácsi csatáig; Dr. Vass E.: Tolna megye a mohácsi csatától a török kiverésig. Dr. Hajdú Lajos: Tolna megye fejlődése 1686 és 1790 között; Dr. Kis-

asszony Eva: Tolna megye a hazáért és a haladásért; U. 6. Tolna megye 1848–1849-ben. A szemelvénygyűjteményt részletes Névmutató zárja.

Farkas László: A büki gyógyfürdő másfél évtizede. Kiadja a Büki Gyógyfürdő Vállalat, Szombathely, 1977. 31 old.

Viszonylag kevés helytörténeti anyagot tartalmazó tájékoztató füzet.

Garzó Imre: Eletlem. Magvető, 1978. 272 old.
A hőmezővásárlási Bethlen Gábor Gimnázium könyvtárában találtak rá Garzó Imre kéziratára. Az árván felnőtt mérnökötanár kitűnő íráskészséggel rendelkezett.

Halmann György: A könyv műhelyében. Szépirodalmi, 1979. 270 old.

A tanulmányok nem kifejezetten műszaki szempontú nyomdatörténetről beszélnek, hanem a magyar művelődéstörténet, sőt irodalomtörténet egy-egy fejezetét foglalják össze.

Harminc éve történt. A 100 munkásnál többet foglalkoztató Veszprém megyei üzemek állami kezelésbe vétele. Kiadja az SZMT Kisfaludy Művelődési Ház, Veszprém, 1978. 26 old.
Segédanyag a szocialista brigádfelvezetői klubok vetélkedőjéhez.

Hatvani Füzetek: I–IV. Kiadja a Hatvani Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya, 1977–1978. 14, 16, 26, 28 old.

Mind egyik füzet egy-egy tanulmányt tartalmaz. Németi Gábor: Hatvan történetének sorsfordulói. Németi G.: A Magyarországi Szocialista Munkáspárt hatvani szervezete. Tari I.: Régi heredi népszokások. Németi G.: Lengyel menekültek a II. vh. idején Hatvanban.

Horváth Ferenc: A Szentgotthárdi Kaszagyár története. Kiadja a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyár Szentgotthárdi Gyáregysége, 1977. 27 old.

Hungarológiai Közlemények 30–31. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások, Intézetének folyóirata, Újvidék, 1977. 198 old.

Honismereti vonatkozású írások: Varga L.: A társadalmi-politikai szervezetek és a nyelvi egyenjogúság. Junger F.: Adalékok a két nyelvűség vizsgálatához a Dráva szögben. Molnár Csikós F.: A magyar nyelv használata a községi képviselőtestületekben és a községi igazgatási szervezetekben. Albin Lük: A két nyelvűség vizsgálata a Murántúlon. Penavín G.: A Jugoszláviában folyó magyar névgyűjtés. Kaszás J.: A földrajzi nevek változása Lendva környékén.

Juhász Júlia: Tétova vágyakozások. Tánácsics, 1978. 184 old.

Újpalota korszerű új lakótelepének lakóit szólíttatja meg az öszinte, nyílt emberi vélemények riportgyűjteménye.

Karcagi krónika: (Nagykunsági füzetek 2. Szerk.: Dr. Bellon Tibor) Karcag, 1976. (1978) 262 old.

Petrov I.: Karcag gazdaságtörténeti fejlődése, Bellon T.: Karcag társadalmi a két világháború között, Nánási M.: Pártok – küzdelmek, Csányi S.: Iparfejlődésünk három évtizede, Kasuba J.: Negyedszázad a szoc. mezőgazdaság útján, Veréb J.: Karcag közoktatása és közművelődése, Őrsi J.: Változó társadalom – változó tudat.

Kálti Márk Krónikája. Szépirodalmi Könyvkiadó, Olcsó Könyvtár, 1977. 220 old.

A magyar gesztairadalomnak leggazdagabb, legteljesebb műve.

K. Csilléry Klára: A magyar népművészet fejlődése. A TIT Néprajzi Választmányának kiadványa, Bp., 1978. 48 old.

A szerző az Árpád kortól a XX. században megkezdődött elhalásig kíséri végig a magyar népművészet különböző korszakait. Megadja a legfontosabb irodalmat is.

Kis magyar néprajz: (Szerk.: Jávor Kata–Küllös Imola–Tátrai Zsuzsanna) RTV–Minnerva, 1978. 440 old.

1970 óta jelentkezik a rádióban a „Kis magyar néprajz”, hetente 2–3 alkalommal. A szerkesztők az itt elhangzott előadásokból válogatták a kötet anyagát.

Kónya István: Kálvinizmus és társadalomelmélet. Akadémiai, 1978. 510 old.

Tárgyalja a reformáció okait, főbb irányzatait és bemutatja, hogy miként jött létre a reformációs ágazatok legkövetkezőbbé ágá, a kálvinizmus.

Kristó Gyula: A feudális széttagolódás Magyarországon. Akadémiai, 1978. 270 old.

A középkori magyar államfejlődés fontos kérdéseit, a feudális széttagolódást vizsgálva a jelenség egészen Európára kiterjedő tipológiát nyújtja.

Ladányi Híradó. Kiadja Püspökladány Nagyközségi Tanácsa, 1978/1–2. 30 old.

Az egyre szebb kivitelű kiadvány legújabb száma elsősorban a település egészségügyi helyzetének, intézményeinek fejlődésével foglalkozik, de olvashatunk a XX. század elejétől napjainkig lezajlott járványokról is.

László Gyula–Tari László–Nagyistók Sándor: Régmúlt és jelen a Vidre partján. Írások Felgyőről. Kiadja a felgyői Róna MgTSz. 1978. 43 old.

László Gyula a felgyői honfoglalás kori falu ásátásának körülményeiről ír, Tari László a táj történetéhez közül adalékokat, Dr. Nagyistók Sándor pedig az utóbbi három évtized helyi eseményeiről ad áttekintést.

Lipp Tamás: Honfoglalás Újpalotán. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 143 old.

A könyv Budapest legújabb városrészének szociografikus leírása. Megismerjük az életforma-változás nehézségeit, melyek legerősebben Újpalotán jelennek meg, ahol többségben a régi háztömbökből ideköltözött munkások laknak.

Magyarai István: Az országokban való sok romlásoknak okairól. Magyar Helikon–Bibliotheca Historica, 1978. 228 old.

Nádasdy Ferenc udvari papjának, Magyarai István sárvári prédikátornak híres vitairata nemcsak protestáns hitvédelmi írás, hanem Zrinyi előremutató gyakorlati program a török elleni harc katonai kérdéseiről.

Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei 1975–1977. (Szerk.: Takács Imre) Budapest, 1978. 431 old.

Vieszkó L.: A magyarországi növénytermesztésben elterjedt ipari módszerek agrártörténeti feldolgozása, P. Hartyányi B.: Középkori budai lakóház mellékgödében talált növényi maradványok, Nováki Gy.: Régi szántóföldek nyomai a Börzsönyben, Balassa I.: A keszthelyi Georgikon arató- és cseplőberendezési (1798–1816), Selmeci Kovács A.: Agrotechnikai változások a XIX. századi repeművelésben Magyarországon, Vajkai Zs.: Ré-

gi magyar dohányfajták és termesztésük, **P. Erményi M.**: Forrástanulmány a régészeti korokból származó csonthejas gyümölcsleletekről, **Für L.**: A kertkultúra tanyarendszer kiépülése a századfordulón, **Pintér J.**: A kecskeméti „Miklós” szőlőtelep első évtizede, **Csoma Zs.**: Szőlészeti munkaeszköz-váltás Somlón, **Takács I.**: A borhamisítások tilalmának változásai 1945 előtt Magyarországon, **Lippóczy N.**: Lengyel bor-üvevek a XVIII. századból, **Kovács M.**: Korabeli vélemények az 1880–1890-es évek hazai szarvasmarha tenyészéséről, **Csöpös I.**: Mo. loádlománya 1938–1944, **Matolesi J.**: A bakonyi sertés XV–XVI. századi csontelelei Sarvalyon, **Mártha Zs.**: A libamáj a magyar gazdaságtörténetben.

A Magyar Vagon és Gépgyár története. Kiadja a Magyar Vagon és Gépgyár, Győr, 1977. 137 old.

Matijevics Lajos: Kishegyes és környéke földrajzi neveinek adataira. Kiadja a Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1977.

„A művelődésügy földreformja”. (Összeállította és a bevezető tanulmányt írta: **Leblancné Kelemen Mária**) A Nógrád megyei Levéltár és a Magyar Történelmi Társulat Nógrád megyei csoportjának kiadványa. Salgótarján, 1978. 130 old.

Dokumentumok az iskolák államosításának Nógrád megyei történetéből.

Nagy Olga: A táltos törvénye. Népmese és esztétikum. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1978. 360 old.

Népmesereti dolgozatok 1978. (Szerk.: **dr. Kós Károly** és **dr. Faragó József**) Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1978. 253. old.

Molnár J.: Földrajz és néprajz, **Ferencai I.:** Településrégészeti és népmesereti, **Tarisznyás M.:** A gyűjtögető gazdálkodás Gyergyóban, **Molnár K.:** A Hargita népi erdőgazdálkodásához, **Csergő B.:** A vörbstenyő Küküllőkegyelményfalva népi növényismeretében, **Vita Zs.:** A népi szőlőművelés Nagyenyed vidéken, **Kós K.:** Lapos vidéki szénégetők és szénégetés, **Gagyi L.:** Régi sajtós foglalkozások Etéden, **Mikióssy V.:** Fesztőnövények a csiki háziparban, **Isván L.:** A korondi sóvíz és használata, **Zsigmond J.:** Disznóölés Magyarán, **Seres A.:** Erdővidéki szuszékok, **Haáz S.:** Zsinóros díszítés a bekecsalji népviseletben, **Tar E.:** A balavásári nagyvásárokról, **Duka J.:** Csikszentlélek tizeseiről, **Imreh I.:** Szeszlika **Erdős P.:** A szabófalvi jugszokásokról, **Gazda K.:** Munkába nevelődés Eszteleken, **Faragó J.:** Legényesték a kalotaszegi Kiskapuson, **Imreh B.:** Az alsórákosi „serég”, **Major M.:** Felső-Berettyó vidéki fejják, **Ráduy J.:** Balladaéneklés a kibédi virrasztóban.

Nógrád megyei Múzeumok Evkönyve: 1978. Salgótarján, 1978. 338 old.

Honismereti vonatkozású írók: **Szvircek F.:** Az üvegyári munkások életviszonyainak és politikai mozgalmainak alakulása Nógrád megyében, **Molnár P.:** Adatok a bányamunkásság létszámának, összetételének változásairól, harcokról és életmódjáról 1900 és 1919 között, **Szvircek F.:** A Losonci Bőrgyár (1845–1954), **Belitzka J.:** Eszrevételek és feltételezések a palóciföld koraközépkori településföldrajzához és történetéhez, **Horváth I.:** A zelemi jobbgyógyok megmozdulása 1825-ben, **Balázs L.:** Adatok és összefüggések a Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű salgótarjáni népi iskolájának történetéhez (1870–1920), **Praznovszky M.:** Adalékok a Krúdy család nógrá-

di ágának történetéhez, **Zólyomi J.:** A Maláth-uradalom cselédek lakáskultúrája a két világháború között.

Pesty Frigyes: helynévtárából I. Jászkunság. (Közvetési **Bognár András**, Kiadja a Kátana József Megyei Könyvtár és a Versegly Ferenc Megyei Könyvtár, Kecskemét–Szolnok, 1978. 406 old.

A Pesty féle névanyag tekintélyes mértékben tartalmaz olyan adatokat, amelyek nélkülözhetetlenek a helytörténeti kutatáshoz. Ezért fogott össze a két megye, hogy a tájegyére vonatkozó anyagot közös kiadásban megjelentesse.

Rábaközi hímezések (Vál.: Jámbor Kálmán) Minerva, Kossuth, 1978. 65 old.

Réti R. László: A Rimamurányi–Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság története 1881–1919. Akadémiai Kiadó, 1977. 195 old.

A dualizmus-kori Magyarország legjelentősebb kohászati nagyvállalata az iparág fejlődésének szerves részeként alakult meg 1881-ben, vas- és acélgárákkal, szénbányákkal rendelkezett. Korszerű termelési és fejlesztési elvei révén hasznosította a többféle technikai forradalom legfőbb vívmányait. A vállalat irányítását és üzemszervezését magas színvonal, jól átgondolt kereskedelmi és üzletpolitika, termelési és hatékonyság jellemezte. A szerző figyelmet szentel a Vasmű Rt. munkássága tudatosodásának és szerveződésének, a munkásmozgalom és a vállalati munkáspolitikai sajátosságainak, az I. világháború és a forradalmak történetének.

R. Várkonyi Ágnes: Magyarország keresztúrain. Gondolat, 1979. 430 old.

Az első rész a feudális államrend, továbbá a három részre szakadt ország viszonyait, valamint a nemzetközi gazdasági fejlődés és politikai változások összefüggéseit elemzi. A második rész a társadalom-különböző rétegeit vizsgálja. A harmadik rész a korszak eszméinek alakulását tekintti át.

Sallay Mariánne: A fertődi Eszterházy-kastély. Corvina, 1978. 90 old.

Magyarország legnagyobb szabású épület-együttesét mutatja be. Nemcsak a palotát ismeretti, hanem szemléletesen számol be a francia udvar pompáját utazó egykori életmódról is.

A szabadságharc kilenc nagy csatája. (Than Mór csataképei) Magyar Helikon, 1978. 200 old.

A múlt század jeles magyar festőművésze a szabadságharc idején a magyar főhadsergben teljesített szolgálatot, és hiteles szemtanúként örökölte meg a legjelentősebb csatákat.

Szatmári népballadák. (Munkatársaival gyűjtötte, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta **Bura László**) Kriterion Könyvkiadó, 1978. 244 old.

Szécsényi Honismereti Híradó 1978/I. A HNF Nagyközségi Bizottsága és a Helytörténeti Múzeum Munkabizottságának kiadványa, Szécsény, 1978. 92 old.

Az új kiadványsorozat első száma gazdag anyagot közöl. **KRÓNKA** rovatában a nagyközség néhány intézményének, szervezetének, szocialista brigádjának munkájáról számol be. A továbbiakban a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet tevékenységéről, majd a szécsényi műemlékekről, helyi mondanivalókról és a régi cselédletről olvashatunk. Végezetül a Szécsénnyel és környékével foglalkozó, közel-

múltban megjelent kiadványok listáját találjuk. A Híradó a tervek szerint évente kétszer jelenik meg.

Szőreg és népe. Tanulmányok. (Szerk.: **Hegyi András**) Kiadja Szeged megyei Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya, Szeged, 1977. 403 old.

Rangos szerzők és lektorok közreműködésével készült Szőreg szép kiállítási monográfiája. Foglalkozik a település természeti viszonyaival és földrajzi nevelével, majd nyolc tanulmányban tekint át a község történetét. Végezetül a népi szokásrendről, a viseleti módokról, a faluról és a szőregi emberekről olvashatunk.

Takács Lajos: A Kis-Balaton és környéke. (Somogyi Almanach 27—29.) Kaposvár, 1978. 207 old.

A szerző a Kis-Balaton környékén élő nép sajátos gazdasági tevékenységével foglalkozik. Főbb fejezetcímek: Közlekedés a lápon, Halászat, Rákászat, Vadászat, Madarászat, Legeltetés, Takarmányozás, Pásztorok a szigetén, Az irtás lehetőségei, Nád és nádvátság, A sás hasznosítása, A berkői rétek. Külön fejezet tárgyalja a témakörrel kapcsolatos terminológiát kérdéseket és bőveges irodalomjegyzék zárja a kiadványt.

Thuróczy János: A magyarok krónikája. Magyar Helikon, Bibliotheca Historica, 1978. 568 old.

A világ egyik legszebb ősnymotatványa az 1468-ban Brűnbnben és Augsburgban is kiadott „Thuróczy krónika”, mely a hun mondakör Kézai Simontól átvett anyagával kezdődik. A magyar történelmet a honfoglaláskor Mátyás bécsi bevonulásáig, 1485-ig tárgyalja.

Új szavakat hallasz! Közmosz, 1978. 416 old.
Új szemszögből igyekszik bemutatni a két magyarországi forradalom — az 1918-as és 1919-es — időszakát: elsősorban az akkori Budapest lakóinak mindennapjairól közöl még kiadatlan dokumentumokat.

Veres Péter: A szocialista műveltségről. Kosuth, 1978. 240 old.

Veres Péter mindig szívügyének tekintette a kultúra terjesztését. Számos írásában foglalkozott a népművelés és művelődéspolitikai gondoljaival, de e kötetben a kispolgársággal, az elidegenedéssel, az erkölcs és az életvitel kérdéseivel foglalkozó cikkei olvashatók.

Veszprém megyei honismereti tanulmányok IV. Kiadja a TIT megyei Szervezete és a HNF megyei Bizottsága. Veszprém, 1977. 89 old.

A tanulmánygyűjtemény válogatást közöl az MSZMP Veszprém megyei Bizottság Oktatási Igazgatóságának felszabadulási jubileumi pályamunkáiból. Magát a pályázatot **Dr. Beszteri Béla** értékeli, majd: **Illés M.: Gyula-keszi 30 éve, Nemes L-né A „Hámán Kató” szoc. brigád története, Barabás K-né: Az ajkai ált. iskolás korú gyermekek tudatának formálódása, Kuzsik I-né—Unferdorben I-né—Arkossy D.: Hazánk felszabadulásának 30. évfordulóján rendezett várpalotai bányász nagygyűlés, Horváth L.: A fűzfői Nitrokémia Ipartelepke szociálpolitikai eredményei (1945—1975), Tálos I-né—Udvardy L.: A Veszprém megyei Allatforgalmi és Hűsípári Vállalat kialakulása és fejlődése napjainkig, Puskás L.: Hévíz (1945—1975), Tolonics I.: Várpalota 30 éve az építéset tükrében.**

Védett természeti értékeink. (Szerk.: **Kopasz Margit**) Mezőgazdasági Könyvkiadó, 1978. 400 old.

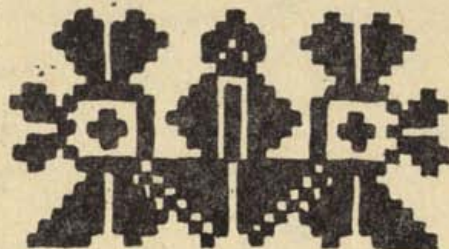
Az általános tudnivalók után 400 oldalon ismerteti a védett növény- és állatfajokat.

Zalai György: A szövetkezeti mozgalom Békés megyében 1945—1949. Kiadja a Fogyasztási Szövetkezetek Békés megyei Szövetsége. Békéscsaba, 1977. 514 old.

Zoványi Jenő: A magyarországi protestantizmus 1565-től 1600-ig. (Sajtó alá rendezte **Ludányi Sándor**) Akadémiai Kiadó — MTA Irodalomtudományi Intézet Reneszanszkutató Csoport, 1977. 462 old.

Zselici Dolgozatok. (Szerk.: **Dr. Vargha Károly**) Kiadja a Somogy megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya, Kaposvár, 1971. 80 old.

A kiadvány voltaképpen 1978-ban hagyta el a nyomdát és az 1971 augusztusában megrendezett Zselici Napok tudományos előadásainak szövegét adja közre. **Dr. Kanyar József:** A gazdaságtörténeti kutatások jelentősége és szükségessége a Zselicben. **Dr. Vargha Károly:** A Baranya megyei Zselic kutatásának feladatai. **Dr. Ruzsás Lajos:** Egy tájegység komplex kutatásának feladatai és módszerei. **Dr. Király Lajos:** Az északi Zselic helynévanyag-kutatásának módszerei és tapasztalatai. **Dr. Lehmann Antal:** Adatok a Zselic üvegfüvő üzemének történetéből. Továbbá számos hozzászólás.

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret, 1979. 2. szám

Ambrus Béla: A magyarországi Tanácsköztársaság pénzügytörténete. Akadémiai, 1979. 350 old.

Arató Antal—Szász Andrásné: A szolnok megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája (1868—1972). Szerk. és bev.: Szurmay Ernő. Kiadja a Versegly Ferenc Megyei Könyvtár, Szolnok, 1976. 232 old.

Balázs Judit: Rábaszentandrás mai család- és ragadványnevei. ELTE, Bp. 1978. 67. old.

Barna Gábor: Az erdélyi fejedelemség születése. Gondolat, 1979. 290 old. (Magyar História).

A mohácsi csatát követő időben Magyarország két, idegen hatalom közé szorult. A hátráló magyar uralkodó osztály egy része az ország keleti felében, kezdetben öntudatlanul, majd Szapolyai János vezetésével már szándékosan törekedett egy új államalakulat létrehozására. Ezeknek az erőfeszítéseknek a gyümölcse a kultúránk és állami létünk fennmaradását jelentő Erdély.

Bálintné Hegyesi Júlia—Selmezné Püski Anikó: A Jászkunság repertórium. 1954—1974. Szerk.: Kaposvári Gyula, Szurmay Ernő. Bev.: Kaposvári Gyula. Kiadja a Versegly Ferenc Megyei Könyvtár, Szolnok, 1976. 2. XVIII. 157 old.

Bánlaky Pál—Varga Csaba: Azon túl ott a tág világ. Magvető, 1979. 192 old. (Gyorsuló idő).

A kötet két tanulmánya egyrészt láttelep a kisvárosi környezetben élő értelmiség szűkös élet és szemléletmódjáról, másrészt a vidéki életviszonyok fejlesztésének reális útját keresi.

Bellon Tibor: Nagykunság, Gondolat, 1979. 260 old. és 40 kép. (Magyar Néprajzi Sorozat).

A tatárjáráskor hazánkba telepedett kunok az Alföldön sajátos gazdasági és társadalmi fejlődésen mentek keresztül. A szerző a táj történetét, népének szokásait, gazdálkodását, hiedelemvilágát stb. vázolja fel.

Bodoki Fodor Zoltán—Bodoki Fodor Zsigmond: Mezőtúr története a honfoglalástól a felszabadulásig. Mezőtúr, 1978. 193 old.

A csodálatos fa. Erdélyi szász népmesék. Josef Haltrich gyűjtése, válogatta Kovács Ágnes. Európa Könyvkiadó, 1979. 260 old.

A Dabasi Járás fejlődése képekben. Kiadja az MSZPM Dabasi Járási Bizottsága, 1977. 177 old.

Dávid Katalin—Kovács Endre: A barátság ezer éve. Magyarország—Lengyelország. (A képeket válogatta: Dávid Katalin és Andrzej Fischinger). Corvina—Krajowa Agencja Wyd., Bp.—Warsawa, 1978. 102 old. és 72 kép.

Déri János—Jancsi Gyula—dr. Gungl Ferenc: A pécsi kesztyűgyár története. Kiadja a Pécsi Kesztyűgyár, 1978. 170 old.

Détsy Mihály: Sárospatak. Corvina, 1979. 120 old.

A 40 fényképpel illusztrált kiadvány vázolja a város történetének legfontosabb korszakait és a legújabb feltárások alapján elemzi Sárospatak műemlékeit.

Dévaványa nagyközség története. (Szerk.: Gaál József) Kiadta Dévaványa Nagyközség Tanácsa, 1978. 277 old.

Disszertációk, pályamunkák, szakdolgozatok Tolna megyéről. (Összeállította és szerkesztette Sipter Gézáné, közreműködött: Boldizsár Anikó). Kiadja a Tolna megyei Levéltár, Szekszárd, 1978. 137 old.

A településeknél és a megye neves szülötteire vonatkozóan is tagolt anyag igen sok honismereti vonatkozású irodalom felhasználását könnyíti meg, illetve teszi lehetővé.

Dóka Klára: A Pest-Budai céhes ipar válsága. (1840—1872). Akadémiai, 1979. 260 old.

A szerző elsősorban azokat az iparokat vizsgálja, amelyek testületet Pesten és Budán 1848-ig királyi kiváltságlevél alapján működtettek. Figyelembe veszi azonban a testületek kívüli kézműiparosok, valamint a gyári vállalkozók és kereskedők helyzetét is.

„... édes Hazámnak akartam szolgálni...” (Összeállította: Domokos Pál Péter). Kiadta a Szent István Társulat, Bp. 1979. 1519 old.

A különleges művelődéstörténeti értékű gyűjtemény közli Kájoni János: Cantionale című munkáját, valamint Petrás Ince János moldvai magyarokról szóló tudósításait. Az első részt kiegészíti a Katolikus Enekeskönyv keletkezésével kapcsolatos történeti áttekintés, amely kitér a moldvai magyarok történetére is; valamint Kájoni János életének és munkásságának bemutatása. A második rész pedig a Petrás Ince életét és művét áttekintő tanulmánnyal egészül ki. Megtaláljuk a könyvben mindkét témakör igen részletes irodalmát is.

Glatz Ferenc: Történetírás és politika. Akadémiai, 1979. 220 old.

A szlovák, szerb és horvát kérdésnek és a vele foglalkozó történészek (Steier, Thim és Miskolczy) munkásságának, valamint Szelek Gyula életpályája korai szakaszának vizsgálatán keresztül jut el a szerző a történetírás és a politika kérdéseinek elemzéséhez.

Hajdú Tibor: Március huszonegyediké. Kossuth, 1979. 128 old. (Népszerű Történelem).

A Magyar Tanácsköztársaság megszületésének mozgalmas napjait eleveníti meg ez a kötet. Szerzője arra törekedett, hogy a történeti helyzet elemzése mellett bemutassa a forradalmi napok dinamikáját, az ismert politikuskor és az ismeretlen munkások útját a forradalomban.

Halmos Ferenc: Illő alázattal. Szépirodalmi, 1979. 265 old.

A Magyarország felfedezése munkatában megjelenő könyv a hetvenes évek sorozatának életéről, nézeteiről, hangulatairól, problémáiról és terveiről tudósít. Az írásokból kibontakozik egy-egy üzemi világa, a munkáskollektívák viszonya egymáshoz, vezetőikhez és a termeléshez. A bemutatott képek az adja meg a hitelt, hogy a szerző a munkások közt dolgozva gyűjtötte össze, élte át könyvének anyagát.

Hársházi István: Niklai hagyományok. Kiadja a Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága, Kaposvár, 1978.

A Berzsenyi kultúra helyi ápolója a költő személyéhez kapcsolódó mondatokat gyűjtötte össze.

Hegyesi Sándor: Miért jöttem el? Válogatott írások. Kiadja a Békés megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya. Békéscsaba, 1977. 63 old.

A népi írőkkel barátkozó és a Nemzeti Parasztpártban dolgozó Hegyesi Sándor, költőként és politikusként egyaránt népét kívánta szolgálni. Ez a kötet válogatást közlő publikisztikai írásaiból valamint beszédeiből.

Jenei Károly—Pető Iván: A Papíripari Vállalat Fűzői Papírgyárának ötven éve. Kiadja: —, 1978. 334 old.

Joó Katalin: Csillag alatt született csapat. Móra, 1979. 248 old.

A Tanácsköztársaság idején lelkes, fiatal pedagógusok és egyetemisták szervezték meg az első magyar úttörőcsapatot. A szerző dokumentumok és az egykori úttörők emlékezései nyomán idézi fel a magyar ifjúsági mozgalmak történetének e fontos epizódját.

Jubileumi Évkönyv 1953—1978. A galántai gimnázium 25 éve. Galánta, 1978. 176 old.

A galántai magyar tannyelvű gimnázium kiadványa röviden ismerteti a település történetét, a tanárok és diákok visszaemlékezéseit az iskola múltjáról, a tanárok és a diákok névsorát, a gimnáziumban folyó különböző köznevelődési tevékenységeket, az érettségizett tanulók lakóhely szerinti megoszlását, a továbbtanulás terén elért eredményeket és még egy sor érdekes eseményt a nagyszázados intézmény múltjából.

Kállay István: A magyarországi nagybirtok kormányzata 1711—1848. Akadémiai, 1979. 350 old. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai III. Hatóság és hivataltörténet 5.)

Áttekinti a birtokormányzat és szervezet fejlődését, területi elhelyezkedését és területi irányító szerveit. A nagybirtok tevékenységét három ágazatra osztja: gazdálkodás, közigazgatás, és úriszéken kívüli jogszolgáltatás. Ennek megfelelően tárgyalja őket fejezetenként.

Keskes László: Komáromi mesterségek. Madách Könyvkiadó, Bratislava.

A rendkívül gazdag anyagú könyv bemutatja Komárom kézműves iparának kialakulását, virágzását és elsoványodását. A szerző közli a komáromi céhek működésére vonatkozó általános ismereteket, majd részletesen foglalkozik a következő mesterségekkel: aranyosok, vizimolnárok, csizmadia, halászsok, ötvösök, asztalosok, hajóácsok és szekeres gazdák.

Keresztúriné Pintér Mária: Adalékok Felsőcsatár történetéhez. Kiadja Felsőcsatár Községi Tanács V. B., 1978. 139 old. és 35 oldal kép.

A nyugati határszélen fekvő településről készült helytörténeli kiadványból megismerjük Felsőcsatár történetét egészen napjainkig; a kiadvány második része pedig a falu néprajzából közöl adalékokat.

KORUNK Évkönyv 1979. Kolozsvár—Napoca, 1978. 319 old.

Balogh E.: Néphagyomány és művelődés; **Imreh I.:** A bálványosváraljai falukutatás; **Faragó J.:** A székely folklórgyűjtés; **Gáll E.:** Az etnicitás egyetemessége; **Seres A.:** A népművészet a szocialista átalakulás időszakában; **Dr. Kós K.:** Az avasújvári népi életmódról; **Egri L.:** Kik a hóstátiak? Dunáre, N.: Román—magyar—szász etnokulturális kapcsolatok; **Nagy O.:** Elbeszélő stílus a mesében; **Vő G.:** Hiedelmek gondolkodásmódeljének alakulása; **Egyed P.:** A beszédesemény szerkezete; **Péntek J.:** A népi himzés jelfunkciói Kalotaszegen; **Kabay L.:** Jelalkotás — jelolvasás; **Kabay B.:** Csikvilág — jelvilág; **Meer P.:** A „csikírás” kódolási elvei; **Rác G.:** Népgyógyászati értékeink; **Spielmann J.:** Népgyógyászatunk kutatása; **Gazda K.:** Az ifjúkor hagyományai Eszteleken; **Vasas S.:** Órségváltás a hagyományápolásban a Nádamentén; **Szőcs L.:** Háztaí és térszemlélet; **Gazda J.:** Kapuállítók; **Palkó A.:** Tutaizás a Maroson; **Zsigmond J.:** Havasolás; **Sebestyén K.:** A kalotaszegi faragás története; **Nagy J.:** A torockói népviselet; **Gergely G.:** Irhabör a népviseletben; **Móze T.:** Körösvideki román irhabörök; **Salvanu V.:** A román fatemplomok stílusáról; **Bágyuj J.:** A kolozsvári Ferencrendi templom; **Ferenecz G.:** A homoródkarácsonyfalvi rovásírás felirat; **Büch A.:** Letelepedés és gazdálkodás a Bánságban; **Tarisznyás M.:** Gyergyó néprajzi megismerésének múltjából; **Szabó I.:** A korunk népismereti könyvszerkezete (1926—1977); **Bibliográfiai adatok.**

Kosáry Domokos: Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Akadémiai, 1979. 770 old.

Végigtekint a világnézet, az oktatásügy, a könyvkiadás, a tanulmányok, a szépirodalom, a zene és a képzőművészet fejlődésén, és rámutat a társadalmi mozgásával való összefüggésekre.

Kovács János: Vásárosdombó mai család- és ragadványnevei. Bp. ELTE, 1978. 35 old. (Magyar személynevel. adattárak).

Könyvek Szabolcs-Szatmár megyéről 1945—1976. Válogatott bibliográfia. (Összeállította: **Orosz Szilárd**) Kiadja a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár, Nyíregyháza, 1977. 100 old.

Köte Sándor: A Magyar Tanácsköztársaság közoktatási és pedagógiai törekvései, Tanácsköztársaság, 1979. 336 old.

A Tanácsköztársaság 60. évfordulója tiszteletére megjelent kötet a Tanácsköztársaság közoktatáspolitikai és iskolaszervezési törekvéseit tárgyalja a korszak hasonló kezdeményezéseivel összefüggésben, továbbá párhuzamot von mai kultúrpolitikai törekvéseinkkel is.

Kunszabó Ferenc: Arnyék nélkül. Kossuth, 1979. 128 old.

Egy nyolcvanasztendős, hányatott sorsú makói parasztember, a Magyar Tanácsköztársaság szentánja és cselekvő irányítója, a Vörös Hadsereg harcosa mondta magnetonfonszalagra emlékeit.

Küzdelmes évszázad. Fejezetek a magyar munkásmozgalom történetéből. (Főszerk.: **Vass Henrik**, szerk.: **Sipos Péter**). Kiadja

MSZMP KB Párttörténeti Intézete, Bp. 1978. 324 old. 2. jav., bőv. kiad.

László Gyula: „Emlékezzünk régiekről...” Móra, 1979. 160 old. és 36 kép. (Képes Történelem).

Evezredeken vezet át a szerző a magyar föld történetének vállatása során. Kelták, germánok, rómaiak, avarok, hunok műveltségét mutatja be és a honfoglalás történetén keresztül jut el az államalapító István királyig.

Lázár István: S közepén ott a Velencei-tó... Móra, 1979. 288 old. (Ezerszínű Magyarország).

Hegyvidékek és puszták, ősi városok és új bányásztelepülések ölelik a tájat, amelynek közepén ott a Velencei-tó. A könyv kitűnő kalauz, akár a vidék természeti szépségeit, akár geológiai vagy műemléki ritkaságait keressük.

„A legszebb élet, amit magamnak el tudtam képzelni.” Benkő Samu beszélgetése Kós Károllyal. Kriterion, Bukarest, 1978. 145 old.

A Kriterion Könyvkiadó 1500. köteteként napvilágot látott könyvből megismerjük Kós Károly véleményét a művészetekről, a földművelésről, Erdély műemlékeiről, a történelemlőről és a közügyekről. A különlegesen szép kiállítású kötetet Kós rajzai díszítik.

Lengyel Dénes: Új élet hajnalán. Móra, 1979. 424 old.

E a könyv a szerző mondafeldolgozásainak negyedik, záró darabja. Az 1949-től 1919-ig terjedő korszak mondananyagát gyűjtötte össze.

A magyarországi románok néprajza III. (Szerk.: Kovács Ágnes és Hocópán Sándor). Tankönyvkiadó, 1979. 128 old.

Marosi Ernő: Magyar falusi templomok. Corvina, 1979. 130 old.

A XV. századtól a XIX. század kezdetéig követi nyomon a mai Magyarország területén lévő templomok építészeti történetét.

Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága. Akadémiai, 1979. 380 old.

Osszehasonlítja a környező kelet- és délkelet-európai (orosz, ukrán, szlovák, román, szerb, horvát, macedon, bolgár) népek körtáncait a magyarral és részletesen elemzi a reneszánsz-kori Nyugat-Európa láncát.

Máté György—Vida Ferenc: Hűség és hűtlenség. Kossuth, 1979. 204 old.

Tanuságtétel Schönherz Zoltán és társal perében.

Mecsek és környéke útkalauz: (Szerk.: Karádi Károly és Oppe Sándor). Sport, 1979. 440 old.

A turistakalauz feldolgoz olyan területeket is, amelyekről ezideig még nem jelent meg ilyen jellegű munka. Így elvezet a Zselicség és a Szekszárdi-dombság turistautjaira, kirándulóhelyeire, valamint a Villányi hegy-ségbe is.

Mezey László: Deákság és Európa. Akadémiai, 1979. 320 old.

A deákság a régi Magyarországon a latin tudást és ennek révén a latin civilizációjú Európa műveltségében való részesedést jelentette. A könyv ennek a rétegnek az útját kíséri végig a XI-től a XIV. század közepéig.

Mozaikok Csongrád város történetéből 1978. (Szerk.: Sz. Simon István). Kiadja a Csong-

rád Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya, Csongrád, 1978. 80 old.

Forgó Tilda—Forgó Ida: Szemelvények a régi csongrádi lapokból; **Tari László:** Gabonásvermek Csongrádon; **Dudás Lajos:** A Csongrádi Tanítóképző története; **Uő:** Régi utcaneveik; **Gát László:** Csongrád város örökös megváltása; **Katona Imre:** Hagyományos baromfitartás Csongrádon.

Móricz Zsigmond: A földtörvény kis kátéja. Mezőgazdasági, 1979. 120 old.

Móricz Zsigmond 1918–1919-ben sokat foglalkozott a parasztság helyzetével és a földosztással. A Tanácsköztársaság kikiáltásának, és Móricz születésének évfordulója tiszteletére ezekből az írásokból közül válogatást a fakszimile kiadás.

Műhely '78. Szemelvények a Madách Könyvkiadó könyvterméséből, valamint a csehszlovákiai magyar kulturális sajtóból. Madách Könyvkiadó, Bratislava, 1978. 361 old.

A szépirodalom mellett bőven találunk ebben a válogatásban honismereti vonatkozású riportokat, szociográfiákat, publicisztikai írásokat. A kötet végén részletes bibliográfia következik a csehszlovákiai magyar íróknak a csehszlovákiai magyar sajtóban 1977-ben megjelent munkáiról.

„A művelődésügy földreformja...” Dokumentumok az iskolák államosításának Nógrád megyei történetéből. Összeállította és a bevezető tanulmányt írta: **Leblancné Kelemen Mária.** A Nógrád megyei Levéltár és a Magyar Történelmi Társulat Nógrád megyei csoportjának kiadványa, Salgótarján, 1978. 130 old.

A kiadvány több mint 80 dokumentum segítségével mutatja be az iskolák államosításának előkészítését és végrehajtását, valamint az állami kezelésbe vett iskolák tanévkezdésével kapcsolatos problémákat. A gyűjteményt hely- és névmutató, valamint irodalom- és fondjegyzék egészíti ki.

Novák Zoltán: A Vasárnap Társaság. Kossuth, 1979. 308 old.

Az első világháború éveiben jött létre Budapesten az a csoportosulás, amely később Vasárnap Társaság néven a magyar szellemi élet jelentős központjává vált. Balázs Béla szervezte, szellemi vezetője pedig Lukács György volt.

Palásti Pál: Csongrádi házak oromdíszei. Szeged, Somogyi Könyvtár, 1978. 46 old.

Palotai Krónika 36. szám. Kiadja a csanád-palotai Kelemen László Művelődési Ház Honismereti Köre, 1978. 13 old.

Ádálékok a település régi és újabkori történetéhez.

Paládi-Kovács Attila: A magyar parasztság rétgazdálkodása. Akadémiai, 1979. 520 old.

Pécsiné Ács Sarolta: Kalocsa népművészete. Kiadja a Városi Tanács V. B. Kalocsa, 1978. 106 old.

Pintér Mária: Mezőkövesd régebbi ragadványnevel. Bp. ELTE, 1978. 63 old. (Magyar személynévi adattárak).

Sallay Marianna: A fertődi Esterházy-kastély. Corvina, 1979. 80 old.

Nemeskac Magyarország legnagyobb szabású épületgyűjtését mutatja be, hanem beszámol az egykori francia udvar pompáját utánzó életmódról is.

Sági Károly: Keszthely és környéke. Kiadja a Veszprém megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala. Panoráma, 1978. 59 old.

Sándorfalva története és népelete. (Szerk.: Id. Juhász Antal) Kiadja Sándorfalva Nagyközség Tanácsa, 1978. 471 old.

Szekeresszék: Szajol mai ragadványnevel. Bp. ELTE, 1978. 34 old. (Magyar Személynévi Adattárak).

Spira György: Széchenyi a negyvennyolcas forradalomban. Akadémiai, 1979. 270 old.

Források alapján, elfogultság nélkül mutatja be az államférfit, aki eleinte elítélte a forradalmi módszereket, később a forradalom cselekvő részesevé vált, végül pedig felőrldött és tragikusan fejezte be életét.

Székesfehérvári schematizmus 1977. (Szerk.: az Egyház megyei Történelmi Munkaközösség). Székesfehérvár, 1977. 302 old.

A székesfehérvári egyházmegye jubileumi névtára, megjelent az alapítás 200. esztendejében.

Széman Béla: Nők diplomával. Kossuth, 1973. 220 old.

A közölt riportok szociográfiai metszetnek tekinthetők, amelyek különböző szellemi pályákon dolgozó nők életét, munkáját és boldogulását vizsgálják a magán- és a közéletben, a családban és a társadalomban.

A Tanácsköztársaság és szomszédaink. (Összeállította: Kővágó László). Kossuth, 1979. 250 old.

Cseh, szlovák, jugoszláv, orosz, osztrák, román és ukrán történészek ismertetik és értékelik a Magyar Tanácsköztársaság történelmi helyét és szerepét, továbbá áttekintést adnak saját országuk dolgozóinak és kormányainak 1919-es magatartásáról.

A társadalom jelei. Szemiotikai tanulmányok. Kiadja a Népművelési Intézet, Bp. 1978. 215 old.

A honismereti vonatkozású írások: Bier-naczky Sz.: Mítosz, folklór, etnológia, irodalom; Gráfik I.: Tulajdonjélek a népi kultúrában; Hoppál M.: Hiedelemrendszer, világkép és mitológia; Kövecses Z.: Népi játékok, sport, mindennapi élet; Munkaközösség: Egy mozgalmi ünnep jelvilága; Niedermüller P.: A „vesszőzés” és az analóg népszokások szemiotikai vizsgálata.

Területi statisztikai évkönyv, 1978. (Összeállította: a KSH Területi Statisztikai főosztálya). Statisztikai, 1979. 350 old.

Átfogó képet nyújt az ország társadalmi-gazdasági helyzetének és fejlődésének területi jellegzetességeiről és a fontosabb összefüggésekről.

Tessedik Sámuel-Berzeviczy György: A parasztok állapota Magyarországon. (Szerk.: Zsigmond Gábor). Gondolat, 1979. 450 old. (A Magyar Néprajz Klasszikusai).

A XVIII–XIX. század fordulóján e két szerző munkásságával kezdődik hazánkban a parasztság politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális helyzetének tudományos kutatása.

Toldi Miklós Elemiszéri Szaközéiskola és Szakmunkásképző Intézet Gyakorlati Iskola jubileumi évkönyve. Nagykovács, 1978. 92 old.

Tanulmányok Tolna megye történetéből VIII. (Szerk.: K. Balog János). Kiadja a Tolna megyei Tanács Levéltára, Szekszárd, 1978. 440 old.

Dr. Szilágyi M.: Társadalmi és gazdasági viszonyok a Duna mentén, a török hódoltság korában; Dr. Horváth Á.—Dr. Braun S.-né.: Tolna vm. és a rendi országgyűlések; Dr. Horváth Á.: A megyei önkormányzat Tolnában (1848–1872); T. Mérey K.: A gyárpar Tolna megyében a két világháború között II.; Somi B.-né.: A tsz. mozgalom győzelme Tolna megyében. (1959–1961); Dr. Ambrus A.: Az iparosodás három évtizede Tolna megyében Dr. Máté J.: Tolna m. társadalmi struktúrájának változása a felszabadulás után.

Tüskés Tibor: Zalamente, Somogyország. Móra, 1979. 292 old. (Ezerszind Magyarországon).

A kiadó új, a szülőföldről szóló vallomások számára induló sorozatának első kötete ez a lírai kalauz.

Új erők születése. (Szerk.: Barna Zoltán, S. Vincze Edit, Vértes Róbert). Akadémiai, 1978. 720 old.

A magyarországi munkásmozgalom történetének kronológiája a dualizmus és a két forradalom időszakában, 1868-tól 1919. VIII. 1-ig.

Varjas Endre: Vörös híradó. Móra, 1979. 72 old.

A korabeli filmhíradók kockáival illusztrált kötet képről-képre mondja el az eseményeket.

Változó valóság. Szociográfiai tanulmányok. (Szerk.: Imreh István). Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1978. 268 old.

A tartalom: Imreh I.: (a romániai magyar szociográfiai múltjáról); Keszi Harmath S.: Népesedési kérdések Kalotaszegen; Vass S.: (a kalotaszegi Vista népesedéséről); Vetési L.: Mobilitás a borkörsiek (Szegen) párválasztásában; Kósa-Szánthó V.: Családszociológiai felmérés egy sepsiszentgyörgyi lakónegyedben; Major M.: Kerestet és életszínvonal egy szilágysági faluban; Garda D.: Gyergyóremetel erdőmunkások tegnap és ma; Várhegyi I.: A könyv szerepe a Maros megyei falu szellemi életében; Neményi T. A.: A falusi értelmiség társadalmi mobilitása Kolozs megyében; Id. Máthé J.: Egy magángazda székelyi falu (Magyarhermány) életéből; Hermann G.: Felsőboldogfalva útjain; Geréb A.: A családok helyzete a Hargita megyei Hodgyában; Vokori L.: A településhálózat és a városiasodási folyamat az udvarhelyi medencében.

Veress Dániel: Szerettem a sötétet és a szélzugást. Dacia, 1979. 205 old.

Kronológikus rendben kíséri végig Kemény Zsigmond életét és munkásságát.

Virágh Ferenc: Agrár- és agrárszocialista mozgalmak Békés megyében a dualizmus korában 1867–1914. Kiadja a Békés megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztálya, Békéscsaba, 1979. 185 old.

A kiadvány foglalkozik a feudálkapitalista gazdasági-társadalmi viszonyok Békés megyei sajátosságaival, valamint az agrárszegénység szociális helyzetével. A vizsgált időszakok korszakokra bontva tárgyalja az agrármozgalmak eseményeit.

Wellner István: Budapest. Panoráma, 1979. 200 old. (2. átdolgozott kiadás).

Ismereteket nyújt a budapesti műemlékekről.

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret, 1979. 3. szám.

Agrárpolitika és agrárátalakulás Magyarországon a felszabadulás után (1944–1962). (Szerk.: Balogh Sándor és Pölöskei Ferenc) Akadémia, 1979. 260 old.

A tanulmánykötet a felszabadulás utáni agrárpolitika és agrárátalakulás kérdéseit mutatja be a regionális szempontok figyelembevételével. Vizsgálja a pártok agrárpolitikáját, a parasztság átrétegződését, a mezőgazdasági termelést befolyásoló tényezőket. Jellemzi az agrárátalakulás táji sajátosságait.

Albert László: Andornaktálya a Tanácsköztársaság idején. Kiadta a Községi Tanács V. B. é. n. (1979) 48 old. (Soksz.).

Ambrus Béla: A Magyarországi Tanácsköztársaság pénzügyrendszere. Akadémia, 1979. 350 old.

Ez a fontos pénztörténelmi munka értékes helytörténelmi adatokat is tartalmaz. A szerző kiterjedt levéltári kutatásokra alapozva dolgozta föl a témát és közli a Tanácsköztársaság pénzügyrendszerének részletes bibliográfiáját is.

Andorka Rudolf: A magyar községek társadalmának átalakulása. Gyorsuló idő. Magvető, 1979. 168 old.

A falusi lakosság életkörülményeinek változásával foglalkozik.

Az aradi vértanúk I–II. Szépirodalmi, 1979. 310 old.

A kötet az aradi vértanúk levelei, naplói, emlékiratai mellett közli a kivégzéseken jelen volt papok emlékezeit. Bohusné Szögyény Antonia naplójegyzetét a világsíri fegyverletéről, a halálos ítéletek hivatalos szövegeinek fordítását, Haynau Radetzkyhez írt levelét, Ferenc József és Miklós cár leveleváltását, továbbá az aradi foglyok teljes névsorát.

Balassa Iván—Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Corvina, 1979. 750 old. 40 színes és 240 fekete-fehér kép.

A reprezentatív kiállítású kötet átfogó képet kíván nyújtani a magyar néprajztudomány minden területéről. Foglalkozik a magyar nép eredetével és etnikai csoportjaival, a társadalmi kultúra, az anyagi kultúra, valamint a szellemi műveltség különböző területeivel.

Barna Gábor: Néphit és népszokások a Hortobágy vidékén. Akadémiai, 1979. 320 old.

A Hortobágy vidékén fekvő hajdú és nagykun települések ünnepi szokásait, a hiedelemvilág mítikus alakjait és a pásztorélet sajátos mozzanatait ismerjük meg ebből a munkából. Elhatárolja a történelmi, településtörténelmi, társadalmi és vallási tényezők által kialakított, eltérő kulturális övezeteket.

Bárdos Kornél: Győr zenéje a 17–18. században. Akadémiai, 1979. 640 old.

Benda Kálmán—Fügedi Erik: A magyar korona regénye. Magvető, 1979. 256 old.

A könyv végigkíséri a korona történetét, amelynek sorsa egybefonódott a teljes magyar történelemmel.

Benkő Samu: Haladás és megmaradás. Szépirodalmi, 1979. 580 old.

A kitűnő erdélyi művelődéstörténész válogatott tanulmányainak gyűjteménye. A szerző elsősorban az erdélyi magyar értelmiség helyzetfelmérő készítmények, európai látásmódjának alakulását vizsgálja.

A borzasztó torony. Magyar tallózó. Magvető, 1979. 416 + 28 old.

Képek a magyar vándorszínészet világából.

Budapest statisztikai zsebkönyve 1979. Statisztikai, 1979. 290 old.

A zsebkönyv fejezetei átfogó képet adnak a főváros életéről.

Domanovszky György: A magyar nép díszítőművészete. Akadémiai, 1979. 640 old. 831 fekete-fehér és 369 színes ábra.

Ez a mű az egész magyar etnikum népművészetével foglalkozik. Az első rész témái: tárgy-anyag-technika, munka és munkaeszközök, forma és díszítmény. A második rész a népművészet történetét vázolja. A harmadik rész fejezetei: 1. a ház, 2. a bútor, 3. a viselet, 4. a szöttek, 5. a himzés, 6. a kerámia, 7. a fatárgas, 8. a népi egyházművészet.

Drien Károly és munkaközössége: Ifjúság, haza, internacionalizmus. Tankönyvkiadó, 1979. 320 old.

Hogyan szereti ifjúságunk a hazáját? Hogyan tudja szintetizálni a hazaszeretetet és az internacionalizmust? Hogyan látják az internacionalizmusra nevelést a szomszéd testvérszágokban? Ezekre a kérdésekre keresik a választ a kötet szerzői.

Emlékező falu. Kossuth, 1979. 262 old.

A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium, valamint a Magyar Írók Szövetsége által meghirdetett pályázat díjazott szerzőinek száznál több rövidke írásait tartalmazza ez a kötet. Az emlékezők, anekdoták, elbeszélések témái az elmúlt évtizedekből valók. A kötetet Romány Pál előszava vezeti be.

Erényi Tibor: Szocializmus a századelőn. Kossuth, 1979. 516 old.

A kötetben szereplő tanulmányok átfogó képet adnak az 1896-tól 1919-ig terjedő időszak magyarországi munkásmozgalmának történetéről, beleértve a Tanácsköztársaság eseményeit is.

Dr. Fülöp Gyula: A kiskanizsai ragadványnevek. Nagykanizsai Honismereti Füzetek I. 1979. 36 old. (Soksz.)

Rövid szöveges ismertetést követően felsorolja a település valamennyi családjának ragadványnevét.

Indig Ottó: Juhász Gyula Nagyváradon. Kriterion, Bukarest, 1978. 158 old.

gyar nemzetiség konkrét helyzetének vizsgálata alapján foglalkoznak a nemzetiségi problémákkal. A főbb fejezetek: A nemzeti kisebbségek lenini megközelítése. A jugoszláviai nemzetiségek helyzetének fejlődése. Tito Jugoszláviaja és a nemzetiségek helyzete. A nemzetiségek nyelvi egyenjóságára vonatkozó politikai nézetek alakulása Jugoszláviában. A lakosság nemzeti hovatartozás szerinti megoszlásának jellemzői Vajdaság Autonóm Tartomány területén. A jugoszláviai magyarok az öngazgatási szocialista társadalomban. A könyv néhány fejezetét Jung Károly írta.

Sebestyén Ádám: Gazdálkodás a bukovinai Andrásfalván. Kiadja a Tolna megyei Könyvtár, Szekszárd, 1976. 277 old.

Az 1979-ben napvilágot látott kötet első része foglalkozik az andrásfalvi székelyek gazdasági viszonyával, a gazdálkodás rendjével, a tragyázással, a ló- és a szarvasmarha fogattal, a talajműveléssel. A második részben a vetés, aratás, hordás és cséplés ismeretanyagát, a harmadik részben pedig a kapás és a rostosnövények termesztését, valamint a szénagazdálkodást közli a szerző.

Schulhof Izák: Budai Krónika. Magyar Helikon, 1979. 90 old.

Schulhof Izák budai zsidó kereskedő emlékirata Buda 1686. évi ostromáról. A szemtanú hitelességével megírt héber nyelvű művet Dán Róbert fordította és látta el kísérő tanulmánnyal.

Surány Pál: Uttörők voltak. Móra, 1979. 142 old.

Az 1919-es Marx Károly Uttörőcsapat története.

Szabó T. Attila: Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár II. Cs—Elsz. Kriterion, 1978. 1219 old.

A szekszárdi Béni Balogh Ádám Múzeum Évkönyve, VIII IX. Szekszárd, 1979. 312 old.

A tartalomról: Gaál Attila: Késő középkori leleték Tolna megyéből I.; Solymos Ede: A tolnai halászcéh; Sz. Bányai Irén: Az I. világháború szóbeli emlékeirőseinek értékelési lehetőségei; Andrásfalvy Bertalan: A Dél-Dunántúl népviseletének néhány kérdése; Horváth Terézia: Népi ékszerek; Knézy Judit: A somogyi női házi vászon ruhadarabokra vonatkozó utalások; G. Vámos Mária: Szakály női viseletének alakulása az 1880-as évektől; Lantosné Imre Mária: A meselejtésű női hajviselet és fejrevalók; Matusek László: Népi himzés az átal ingeken és szoknyákon; Odor János: Siógárd női viseletének rövid története; W. Sáfány Zsuzsa: A gyermekhordó kendők Baranyában; Vinczellér László: A Simontornyai Vármúzeum munkásművelődéssel kapcsolatos tapasztalatai.

Szenti Tibor: A tanya. Gondolat, 1979. 274 old.

A szerző — Sebestyén Gyula Emlékezőmél kitüntetett önkéntes néprajzi gyűjtő — Hódmezővásárhely környékének ma már pusztulófélben lévő tanyavilágát, kisparaszti életformáját mutatja be őszinte átéléssel, szép, olvasmányos stílusban. A dokumentum értékű művet ritka szép fényképfelvétel egészítik ki.

Székely András: Kós Károly. Corvina, 1979. 29 old. (mappában).

A 27 színes és 12 fekete-fehér reprodukciót tartalmazó mappa Kós Károlynak a szá-

zad első évtizedében készült grafikáiból ad válogatást.

Tahin Gyula—Ágh István: Veszprém. Corvina, 1979. 108 old.

A 99 fekete-fehér fotóval illusztrált kötet Veszprém műemlékeit, nevezetességeit és a város környezetét mutatja be.

A Tanácsköztársaság debreceni sajtójának repertóriuma. (Összeállította: Bényei Miklós. Hajdu-Bihar megyei Könyvtár, 1979. 150. old.)

A bibliográfia 1640 tételt tartalmaz. elsősorban a helytörténeti kutatás és a könyvtári tájékoztató hasznosíthatja.

Tanulmányok a magyar nevelésügy 17—19. századi történetéből. (Szerk.: Mészáros István) Akadémiai, 1979. 350 old.

A tanulmányok az iskolatípusokkal, az oktatási-nevelési intézményekkel, az iskolarendszer ágával, valamint a különböző tantárgyak, tankönyvek, oktatási módszerek multjával foglalkozik. Bemutatja továbbá néhány kiemelkedő pedagógiai személyiség tevékenységének újonnan feltárt részleteit.

Tata Baráti Körének tájékoztatója I. Tata, 1979. 62 old.

A tartalomról: dr. Varga Gyula: Tata 25 éve ismét város; F. Baráti Ilona: Tata a Tanácsköztársaság idején; dr. Skollec István: A legregyebb idők beszédes nyomai Tatan; dr. Bárdos Kornél: Manner Bernát a tatai Eszterházyak karnagya és zeneszerzője; Körmendi Geza: A tatai fazekasok.

Tessedik Sámuel—Berzevicz Gergely: A paraszti állapotáról Magyarországon. (A magyar néprajz klasszikusai) Gondolat, 1979. 434 old.

A XVIII—XIX. század fordulóján Tessedik és Berzevicz munkásságával „kezdődik Magyarországon a parasztság politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális helyzetének tudományos kutatása.” Írásaik azonban nem csak tudományos értékek, megismerjük belőlük e két kiemelkedő egyéniség életútját is.

Új Magyar Tájéztató. I. kötet: A—D. (Főszerk.: B. Lőrinczy Éva) Akadémiai, 1979. 1200 old.

Az új szótár szerves folytatása Szinnyei József századfordulón megjelent Magyar Tájéztatójának. Anyaga csaknem két és félszáz ezer nyomatott nyelvészeti forrásból, főként néprajzi és nyelvészeti folyóiratokból, monográfiákból, népköltési gyűjtemésekből való, s félmilliónál több adatot tartalmaz. Anyaga kiterjed a határokon kívüli magyarokra vidékekre is. A mintegy négyezer földrajzi név-azonosítást segítő a 24 szelvényből álló térképmelléklet.

Újváry Ferenc: A Tanácsköztársaság kora Boldogon. Hatvani Füzetek 5. Kiadta a Városi Tanács V. B. művelődési osztálya, Hatvan, 1979. 23 old. (Soksz)

Újváry Zoltán: A temetés paródiája. A Kosuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa, Debrecen, 1973. 259 old.

Temetés és halál a népi játékokban.

Unger Mátyás: A történelmi tudat alakulása középiskolai tankönyveinkben a századfordulótól a felszabadulásig. Tankönyvkiadó, 1979. 344 old.

Vargyas Lajos: Balladáskönyv. Zeneműkiadó, 1979. 176 old.

A mű szerzőjének célja: lehetőséget adni, hogy a balladákat ne csak olvassuk és hallgassuk, hanem énekeljük is. Száz szebbnél-szebb dallam és a hozzájuk tartozó vers követi egymást a könyvben, tragikus és vidám balladák, betyárballadák, balladaszerű énekek.

Veres Péter: Gondviselő társadalom, Gyorsuló idő. Magvető, 1979. 240 old.

A tanulmánykötet Veres Péternek szociológiai kultúráról, a fontossági sorrend el-

véről, a társadalomélettanról, a történelmi fejlődés ellentmondásosságáról, a jövő megtervezésének lehetőségeiről, a szigorú ön- és emberismeret szükségességéről töprengő írásait közli. Szerkesztette **Bata Imre**.

Vörös Károly: Budapest legnagyobb adóízetői 1873/1917. Akadémiai, 1979. 220 old.

A szerző a főváros legnagyobb adófizetőiről készült jegyzékeket feldolgozva foglalkozik az 1918 előtti magyar polgári társadalom nagytőkés és szerkezeti változásaival.

Cseh Gusztáv ex librise

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

HONISMERET 1979. 4. SZÁM

Albert László: Andornaktálya a Tanácsköztársaság idején. Kladja a Községi Tanács VB. Andornaktálya, 1979. 39 old.

Ágh István: Ures bölcsőnk járása. Móra, 1979. 270 old.

Az »Ezerszínű Magyarország« c. sorozat harmadik kötete a Balaton-felvidék és a Bakony nagy múltú és gazdagodó jelenű tájaira kalauzol el. A maj tájón barangolva felidézi az egykori pásztorok, betyárok viselt dolgait, a munkások hétköznapijainak csöndes örömeit, a jeles napok szép szertartásait. Akárcsak az eddigi köteteket, ezt is gazdag illusztráció egészíti ki.

Bank László: Felszabadító harcok a gödöllői járásban, 1944. Kladja a Petőfi Múzeum, Aszód, 1978. 36 old.

Bán Zsuzsa: Izzó szívvel. Kladja az Egyesült Izzó Pártbizottsága, 1979. 23 old.

Az Egyesült Izzó forradalmi munkásmozgalmának arcképcsarnokából.

Beke György: Meghívó nélkül. R riportkönyv Erdélyből. Magvető, 1979. 337 old.

Válogatott szociográfiai írásalban, riportjaiban Beke a »történelem egymásra szakadt századaiba« vallotta meg, hogy választ adjon a romániai valóságra, a szocializmus építésének izgató kérdéseire, az életformaváltással együttjáró lelki-szellemi küzdelmekre, társadalmi és egyéni felelősségre, a szülőföld és az anyanyelv iránti hűségre, a hontalanság fájdalmaira. »Egyetlen embert sem ismerhetek igazán – írja a szerző –, amíg nem tudom róla, hogy szeret-e az édesanyját és a szülőföldjét.«

Dr. Bellér Béla—dr. Berencz János—dr. Korndesz Mihály—dr. Kovács Péter—Molnár Imre: Ifjúság, háza, internacionálizmus. Tankönyvkiadó, 1979. 311 old.

Az igazi, torzításoktól és előítéletektől, gyűlölködéstől vagy büntudattól mentes, internacionalista szellemű, szocialista hazafiságra neveléshez kíván segítséget nyújtani ez a kötet. Tanulmányai: A szocialista hazafiságra és proletár internacionálisra nevelés időszaki kérdései; Hazafiság, nemzetközség, bölcs egymás mellett élés; Nemzeti ünnepek nevelési lehetőségei; Helytörténeti munka az általános iskolában; Hogyan vélekednek a szocialista hazafiságról és internacionálisizmusról középiskolai tanulók? Diákjaink külföldi levelezései és cserélőtatárai; A hazafiság és internacionálisizmus ideológiája a dolgozók iskolái történelmi tanterveiben és tankönyveiben. A tanulmánykötetet a téma gazdag bibliográfiája egészíti ki.

Borsod megye néprajzi irodalma III. A Miskolci Herman Ottó Múzeum Néprajzi Kiadványai IX. Miskolc, 1979. 127 old.

Az 1968–1978. közötti időszakot felölelő bibliográfia 909 tételt tartalmaz. Az anyagot Fígeldi Márta és Viga Gyula állította össze, a sorozatot Bodó Sándor szerkesztette.

Családmográfiaiak. (Szerk.: Léderer Pál.) Szociológiai füzetek. Bp. 1979. 338 old.

A tartalomról: A családmográfiaiak kutatási módszerei; Szerepek és kapcsolatok egy Észak-magyarországi falusi családban; Egy parasztesalád útja a termelőközösségtől máig; Család az ONCSA-telepen; A Bajor-család monográfiája; »Elfoglalt szülők«, szocializáció egy budapesti családban; Az együttélés rendje és konfliktusai egy »több-generációs háztartásban«; Egy városi család nemzedékeinek célja és kapcsolatai; A kohézió eszménye és a bomlás folyamatai egy falusi családban.

A Csallóközi Múzeum híradója, 1979/2. 20 old.

Dunaszerdahely Múzeumának két nyelvű, sokszorosított kiadványa terjedelmében és tartalmában egyaránt szerény: négy rövid írást olvashatunk benne. Kovács Lászlóét a DUKLA termelőszövetkezet 1977-ben rendezett emlékszbájáról, valamint a város szülőiténnek, Vámbéry Árminnak Küzdelmeim című önéletrajzáról; továbbá Marian Poliak böggelői halastavak élővilágáról, és Szamá Mihály Csallóköz néhány védett növényéről szóló ismertetését.

Csetri Elek: Kőrösi Csoma Sándor indulása. Kritikon, Bukarest, 1979. 397 old. és 19 kép.

Kőrösi Csoma Sándor életének alkotó szakasza és munkássága többnyire ismert, de indulásának, felkészülésének hazai-európai összefüggéséről jórészt tisztázatlanok. A könyv ezekre igyekszik választ adni.

Dobrossy István: Dohánytermesztés a Nyírségben. (Studia folioristica et tehnographica.) A KLTE kiadványa, Debrecen, 1979. 119 old.

Dobrossy István—Veres László: Miskolci árvíz 1878–1978. Kladja a Herman Ottó Múzeum és a II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár, Miskolc, 1978. 66 old. és 29 kép.

A tanulmány bemutatja a XIX. szd. második harmadára jellemző Miskolcot, ismereti a Szinva és a Pece patakok korábbi árvizeit, majd részletekben írja az emlékeztet 1878. évi árvízről, kártételeiről, a mentési és a helyreállítási munkálatokról.

Az Egri Múzeum Ekvönyve XV. (Szerk.: Bakó Ferenc) Eger, 1977. 382 old.

A tartalomról: Belitzky J.: Feltételezések Anonymus és a Gesta Hungarorum egri és Eger-egyházmezei vonatkozásairól; Bakó F.: Eger ismeretlen látképe Londonban; Sugár I.: Sebészborbélyok és sebesültek az egri vár 1552. évi ostromában; Szabó J. Gy.: Az egyház és a reformáció Egerben; Kompai J.: Újabb adatok Gárdonyi titkosírásáról; Csiffary G.: A Tanácsköztársaság néhány Heves megyei szerve és pecsétje; Lénárt A.: Heves megye közművelődése a századfordulón; Varga L.: A Heves megyei földművelőszövetkezetek történetéből; Lagzi I.: Adatok az egri lengyel katonai tiszti

tábor történetéhez; Németi G.: Adalékok Hatvan felszabadulásának történetéhez.

Forrás Antológia, 1969–1979. (Szerk.: Hatvani Dániel és Székér Endre.) Kecskemét, 1979. 294 old.

A szépirodalmi írásokon kívül fontos honismereti vonatkozású anyagot is találunk ebben a rangos kötetben. Így szemelvényeket szociográfiai írásokból, beszélgetést Illyés Gyulával, a népköltészetről és a népzene-ről szóló vallomásokot, tudománytörténeti tanulmányokat, valamint a Forrás c. folyóirattal foglalkozó véleményeket.

Gemer 1–3. Gemerská vlastiežedná spoločnosť. (Szerk.: Adam Pranda.) Rimavská Sobota, 1973. 209 old.; 1976. 352 old.; 1978. 382 old.

Rimaszombatban megjelenő, elsősorban Gömörrel foglalkozó helytörténeti kiadvány. A szlovák nyelvű tanulmányokat magyar és német nyelvű összefoglalók egészítik ki.

1. kötet: A. Pranda: A regionális szempontú néprajzi kutatások történetéből; V. Urbancová: Bartholomeides László gömöri népeletről szóló munkája; J. Gallo: Adatok a gömöri fuvarozás történetéhez; M. Márkus: A gömöri fazekasok értékesítésmódja; V. Valentová: Gömöri festett ládák; A. Pranda: Adatok a rejdovári ködmönök jellegzetességéhez; V. Gaspariková: Beszélgetések egy gömöri mezemondóval.

2. kötet: V. Urbancová: Reuss Gusztáv honismereti és néprajzi tevékenysége; Boross M.: Gazdálkodás Rudnán; Vajtkal A.: Rudna népi építészete; M. Márkus: Rudna és Kruzna népi táplálkozása; J. Gallo: Gömöri pásztorkok; A. Elscheková: A tél-kihordás és a nyár behozatala Gömörben; K. Ondrejka: Garammenti gyermekmondókák.

3. kötet: M. Praslicková: Viaszkereskedők társulata Esztrényben; J. Gallo: Az életmód változásai a szocialista társadalomban Murányzidihaván; Gunda B.: Népi teherhordás Gömörben; R. Kuchař: Csetnek város számadáskönyveinek társadalmi és nyelvi vonatkozása; O. Comajová: A sílvetel fazekasság története; Z. Valentová: A jolszai bőrcserzőipar történetéhez; M. Komorovská: Gömöri típusú szlovák vízmerítő edények; O. Elschek: Archaikus luknátkül szélhastító tűlnézők Gömörben.

Hársházi István: Niklai hagyományok. Kaposvár, 1978. 222 old.

A kiváló helytörténeti kutató Berzsenyi Dániel életével foglalkozó népi mondákat és történeteket közlő kiadványban.

Helyismereti bibliográfia Balatonfüredről, 1971–1976. (Szerk.: Karika Erzsébet.) Kiadja a Balatonfüredi Városi Könyvtár, 1979. 121 old.

Horváth Ferenc: A Zala megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája, 1861–1973. A Megyei Könyvtár kiadása, Zalaegerszeg, 1978. 195 old.

Jakus Lajos: Iskolák, tanítók, tanárok a Galga völgyében a XIX. század végéig. Kiadja a Petőfi Múzeum, Aszód, 1978. 135 old.

Katona Imre: Miskolci kódexnyírák. (Borsodi Kismonográfiák 4. (Szerk.: Szabadfalvi József.) Kiadja a Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 1977. 104 old.

A kiadvány foglalkozik a miskolci kerámia történeti előzményeivel, ismerteti a kerámiaanyagok történetét, valamint termékeit. A bőséges jegyzetanyaggal ellátott tanulmányt német nyelvű összefoglaló egészíti ki.

Kende János: Forradalomról forradalomra (Magyar História). Gondol., 1979. 270 old. Foglalkozik az 1919–1919-es forradalmak előtörténetével; gazdasági, politikai, társadalmi, katonai tényezőivel, a nemzetközi helyzet alakulásával, a szociáldemokraták és a kommunisták viszonyával, a proletárdiktatúra külső és belső harcaival.

Kodály Zoltán nyomában. Szlovák Pedagógia Kiadó, Bratislava, 1979. 264 old. és 12 színes kép.

Ez a rendkívül szép kiállítású könyv Mátyusföld középső részének folklorjából közöl értékes anyagot. A szerző – Mórocz Károly – a galántai általános és középiskolás diákok segítségével gyűjtötte össze a bemutatott balladákat, népdalokat, katonas és proletárdalokat, altatókat, gyermekmondókákat és kiszámolókat, dudánótákat, népmeséket és népszokásokat. A dallamokat Ág Tibor jegyezte le.

Kondicsné Kovács Éva: Agrártörténelmi adatok Körömről. Körömdi füzetek. Kiadja a Nagyközségi Tanács VB. Körömd, 1979. 60 old.

A kiadvány két tanulmányt tartalmaz: Körömd mezőváros viszonya földesúrhoz a XVIII. században, valamint: Adatok Körömd mezőgazdaságának fejlődéséhez 1945–1970-ig.

Kövágó László: A Magyarországi Tanácsköztársaság és a nemzeti kérdés. Kossuth, 1979. 192 old.

A proletárpártok és a nemzeti és a nemzetközi feladatok együttes megoldására tett erőfeszítéseit vizsgálja ez a könyv.

Lajos Árpád: Nemesek és partiak Szuhafőn. (Borsodi Kismonográfiák 8.) A Herman Ottó Múzeum kiadványa, Miskolc, 1979. 70 old.

A nemrég elhunyt kiváló néprajzi gyűjtő 1956-ban készült kéziratát tette közzé a Miskolci Múzeum. A szuhafői népi társadalom jelenségeivel foglalkozó tanulmányhoz Tálas István írt bevezetést, az anyagot Viga Gyula szerkesztette és rendezte sajtó alá.

Móra István: Hazaemlékezések. (Szerk.: Péter László.) Kiskunfélegyháza város tanácsának támogatásával kiadta a szegedi Somogyi-könyvtár. Szeged, 1979. 118 old.

A Móra Ferenc századik születésnapja alkalmából kiadott kötet bátyjának, István-nak, öccsére és a családra vonatkozó írásait gyűjti össze. Az Illyés Gyulától „méltatlanul nem emlegetett derék magyar tollforgatónak» nevezett költő és elbeszélő családja vonatkozású írásainak együttes kiadása „két magyar írónak és egy nagy magyar mezővárosnak múltjához szolgálat érdeke» és értékes adatokat.

Művelődéstörténeti Tanulmányok. Kriterion, Bukarest, 1979. 261 old.

Ferenczi G.–Ferenczi L.: A magyar róvárfásos emlékekről; Sipos G.: A kolozsvári konvent hiteleshelyi működése; Jakó Zs.: A Hoffhalterek váradí és gyulafehérvári nyomdaja; Bitay I.: Christian Scheaeus irodalmi munkásságának magyar vonatkozásai; Nagy J.: A magyar–szász nyelvi érintkezés kutatása; Benkő A.: Az erdélyi fejedelmi udvar zenéi életéről; Kovács A.–M. Toca: Adalékok a váradí fejedelmi palota építéstörténetéhez; Kelemen B.: Ioan Zoba és a puritanizmus; Balogh B.–Oszóczki K.: A nagybányai ötvöscéh a XV–XVII. században; Sebestyén K.: Kalotaszeg népköltésze a XV. századtól 1848-ig; Csetri

E.: Az erdélyi Mezőgazdasági Egyesület; **Kliss A.:** Gh. Sincal, a forrásgyűjtő; **Szabó M.:** Az erdélyi falujegyzői intézményről; **Markos A.:** Milotai Ferenc kísérleti és mezőgazdasági szakoktatás bevezetésére.

Nemcsik Pál: Zenei köztudat és nemzeti-ség politika. Zeneműkiadó, 1979. 202 old.

A szerző »konkrét zenei anyagban mutatja be a nemzetiségi kérdés jelentkezését és fejlődését a magyar-szlovák nyelvhatáron. Gömri aratók, szüretelők zenei emlékei, szlovák vándoriparosok és -kereskedők dala, magyar és szlovák katonadalok szemléltetik az egymás mellett, sokszor ugyanúgy elnyomott magyar és egyéb nemzeti-ségeket életét, érzelmeit.«

A Néprajzi Múzeum kézirattgyűjteményének katalógusa I-II. Előzmunkálatok a Magyar-ság Néprajzához 5/A, 5/B. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport és a Néprajzi Múzeum kiadványa. Bp. 1979. 340 old. és 297 old.

Az első kötet 1-7000-ig, a második 7001-13 090-ig terjedő számozással tartalmazza a címben jelzett kéziratosokat, köztük az önkéntes néprajzi és nyelvjárási gyűjtők munkáit. A rövidesen megjelenő 3. kötetben kap helyet a földrajzi-, a személynév- és a tárgymutató.

Az orosházi Juhász Balázs Gyűjtőklub Évkönyve, 1976-1977. Kiadja a Petőfi Művelődési Központ, Orosháza, 1977. 69. old. és 8 old. kép. (Kézirat gyanánt.)

A kiadvány a fém- és papírréz, érem, kőtűntetés, régi postabélyegzések gyűjtésével foglalkozó frásokon kívül bemutatja az orosházi Honvédelmi Kabinettet és részletes listát közöl a városi szobrokról, emlékművekről, emléktáblákról.

Pastinszky Miklós: Kultúr István a komáromi könyvtáralapító. Kiadja a Komárom megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya és a HNF megyei Honismereti Bizottsága. Tatabánya, 1979. 30 old.

A Komárom megyei Honismereti Könyvtár c. sorozatban megjelent füzet a XVIII-XIX. századi Magyarország művelődése kevésbé ismert alakjának állít emléket.

Perjés Géza: Mohács. Magvető, 1979. 468 old.

»Történeti tudatunkban a mohácsi csata évszázadok óta óriási szerepet játszik. Volt-e a magyar hadvezetésnek esélye a harc folyamán? Elsőpró győzelme után miért vonult el a török az országból? A fennmaradt adatok nem válaszolnak egyértelműen ezekre a kérdésekre. A tudós csak egyetlen dolgot tehet: a források híradásait — akár a saját fantáziája segítségével — próbálja logikus sorrendbe szedni.«

Ruffy Péter: Világalm. Szépirodalmi, 1979. 542 old.

A szerző portréinak, riportjainak, esszéinek válogatott gyűjteménye ez a kötet, amelyhez Ilyés Gyula írt előszót. A Hazai világ című ciklus elsősorban művelődéstörténeti írások tartamaz; a Szomszédos világ című az erdélyi, a vajdasági és a szlovákiai magyarságról hoz hírt; a Szélszórdi világban pedig a nagyvilágban elszórtott magyarokról, nemzetközi találkozóikról tudósít.

Siklós András: Magyarország 1918/1919. Események, képek, dokumentumok. Kossuth-Magyar Helikon, 1978. 431 old.

A képes összeállítás korabeli fényképek, dokumentumok, képzőművészeti alkotások,

térképek, levéltári és könyvészeti források segítségével kelt életre a forradalmi hónapok valóságát.

Stettner László: Lánycsók község helytörténete. Kiadja Lánycsók Községi Tanácsa. 1979. 48 old.

Szelaniki Musztafa leírása Szigetvár ostromáról. A Szigetvári Várbarát Kör kiadvánnyal 7. Szigetvár, 1979. 30 old.

Szelaniki mint szemtanú számol be az 1566. évi hadjáratról. A török történetíró munkáját Thury József fordította, a kiadványhoz Molnár Imre írt bevezetőt.

Szentesi Honismereti Napok, 1977. (Szerk.: Péter László.) Kiadja a Somogyi Könyvtár, Szeged, 1979. 85 old.

A szentesi Honismereti Napok előadásai: **Nyíri A.:** Szentes régi arculata; **Juhász A.:** Papp Imre, a szentesi parasztelep krónikása; **Papp I.:** Edesanyám ház körül tündöki; **Nagy Gy.:** Az orosházi önéletrő parasztk munkáiból; **Csarejs Jné:** Fészekrakás; **Csizmadia I.:** Idill az istállóba; **Juhász Nagy V.:** Bornyú-kutya erőpróba; **Kocza P.:** A gazdasági válság éve; **Ujj I.-né:** Gyógyító nagyszülém; **Bálint S.:** Szöged híres város; **Nagy D.:** Munkáshagyományok és honismeret; **Töltési I.:** Az üzemtörténet lehetőségei és formái.

Természeti környezetünk I. Kiadja az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal, 1978. 40 old.

A sorozat célja, hogy segítsen adjon az iskolai honismereti kirándulások szervezéséhez. Első füzet a nemzeti parkok látogatásával foglalkozik. Az általános tudnivalókon kívül röviden ismerteti a Hortobágyi-, a Kiskunsági- és a Bükk Nemzeti Park legfontosabb nevezetességeit. A kiadványt vonzó fényképfelvételek illusztrálják.

A Tevan Nyomda- és Kiadóvállalat történetéből (1903-1949). Békéscsaba, 1978. 164 old. (Bibliotheca Békésiensis 16.)

Az értékes művelődéstörténeti anyagot tartalmazó kiadványt **Szabó Ferenc** szerkesztette.

Üzemtörténeti anyaggyűjtés, vállalat-történet-írás. Módszertani útmutató. A Budapesti Történeti Múzeum és a Fővárosi Művelődési Ház kiadványa. Bp., 1978. 48 old. (Szerzők: dr. Tóth Imre és Molnár Imre.)

A sokszorosított kiadvány foglalkozik az üzemtörténeti gyűjteményeknek a honismereti munkában betöltött szerepével, a vállalat-történetírás módszertani kérdéseivel és az üzemtörténeti szakkörök munkamódszereivel.

Wellmann Imre: A magyar mezőgazdaság a XVIII. században. (Agrártörténeti tanulmányok 6.) Akadémiai, 1979. 180 old.

Az 1770-es évektől kezdődően részletesen tárgyalja azokat a javaslatokat, amelyek az intenzívebb, korszerű mezőgazdaság létrejöttét szorgalmazzák.

Zay Anna: Herbárium, 1718. (Folia Rákócziána 2.) Kiadja a Szabolcs-Szatmár megyei Múzeumok Igazgatósága és a Vay Ádám Múzeum Baráti Köre. Nyíregyháza 1979. 181 old.

Zay Anna füveskönyve elsősorban növényi eredetű orvosságok receptjeit tartalmazza és összesen 278 gyógynövényt említ meg. A kiadvány orvostörténeti és néprajzi szempontból egyaránt páratlan értékű anyagot tesz hozzáférhetővé.

NEMETHI KALMA'N
TOKAY
1874

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

HONISMERET 1979. 5—6. SZÁM

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet 25 éve. Kiadja az Intézet, Bp. 1979. 165 old.

A kiadvány foglalkozik a kutatóintézetnek a szocialista mezőgazdaság megteremtéséért és megszilárdításáért végzett munkájával, a gazdaságirányítás korszerűsítésében játszott szerepével, valamint a korszerű élelmiszertermelés rendszerének ökonomiai megalapozása és fejlesztése terén elért eredményeivel. Számba veszi az intézet történetének legfontosabb eseményeit. Végül az összeállítás valogatott bibliográfiát közöl az intézmény munkatársainak tudományos tevékenységéből.

ALUTA VIII—IX. Kiadja a Sepsiszentgyörgyi Múzeum. 1978. 524 old.

A tartalomról. **Szekely Z.**: Adatok délkelet Erdély erődítményeinek és lakóház-típusainak kérdéséhez (r); **Bálinth Gy.**: Adatok Kovászna megye népességéhez és népesedéséhez; **Cserey Z.**: A kézdivásárhelyi szűcs céh gazdasági, társadalmi helyzete a XVIII. szd. közepén; **Binder P.**: Bethlen Miklós erdélyi városokkal folytatott levelezéséből; **Kónya A.**: Orbán Balázs és a természeti földrajz; **Kisgyörgy Z.**: Kovászna megye ásványvizel; **Péter E.**—**Makfalvi Z.**: A Hargita-hegység déli peremének ásványos hőforrásai (r); **Miklóssy V.**: Hargitai Lajos és a Csíkszeredai Múzeumban őrzött herbariuma; **László K.**: A brassói és a sepsiszentgyörgyi piacon árusított gombák; **Hasszmann P.**: Adatok a csernatonai népi pálinkafőzéshez; **Molnár I.**: Adalék Udvarhelyszék XIX. szd. eleji népi gyógyászatának ismertetéséhez; **Seres A.**: Az Ijászd téli mulatsága Bodza, Barcaság-, Erdővidéken, valamint a Nagyküküllő, a Nyíki és a Homoród mentén; **Hasszmann P.**—**Kósa-Szánthó V.**: Adalékok a XX. szd. eleji felsőháromszéki pereferum kérdéséhez; **Gazda Ki.**: Bodzaforduló népi árucseréje; **Harkó J.**: Lakodalmi rigmusok Kovászna megyéből; **Kristó T.**: Kovácsmesterség Csíksában; **Salamon S.**: Rétyi tájszótár; **Szekely Zs.**: Csíkmadaras földrajzi nevei; **Berde M.**: Zalán és Feldoboly helynevei; **Kisgyörgy Z.**: Vargyasi és olaszteki emlékek-kastélyok; **Kónya A.**: Uzon építészeti emlékei; **Boros J.**: Adatok az eszterineki műemléktemplom falfestményeihez; **Kocsis L.**: Pápai Páriz Ferenc; **Zágoni J.**: Kovászna megyei kiadványok címjegyzéke.

Barabás Jenő—Gilyén Nándor: Vezérfonal népi építészettünk kutatásához. Műszaki, 1979. 185 old.

Az izléses kiadvány kimondottan azok számára készült, akik nem szakemberei a kérdésnek, hanem szülőföldjük népi kultúrája megmentésének, megörökítésének jelentőségét felismerve, öntevékenyen fognak hozzá a népi építészeti vizsgálatához. A könyv elsősorban az anyaggyűjtés elvégzéséhez ad igen alapos, minden részletre kiterjedő útmutatást.

Barabás Tibor: Magyar csillagok. Kozmosz, 1979. 360 old.

Tanulmányok a magyar történelem és irodalom nagyjairól, a szabadsáért és a függetlenségért vívott harc hőseiről Apáczai Csere Jánostól József Attiláig.

Baranya megye gazdasági földrajza. (Össz.: dr. Góbi János, dr. Lítkei József, dr. Kapronczay József) Kiadja a Baranya megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztályának Pedagógus Továbbképző Intézete, Pécs, é. n., 176 old.

Bartha Antal: A honfoglalás. Táncsics, 1979. 32 old.

Bartócz József dr.: Mezei grófok és más mesterségek. Mezőgazdasági, 1979. 151 old.

A szépen gondozott könyv a XVIII—XIX. században alakult, paraszti foglalkozással kapcsolatos cékekkel foglalkozik.

Bezerédy Győző: Képek Pécs történetéből. 1686—1948. Kiadja a Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal, Pécs, 1977. 96 old.

Cini-cini muzsika. Móra, 1979. 230 old.

A kisgyerek különösen fogékony a népköltészetre. Gyönyörűséggel hallgatja a ritmikus mondókat, és boldog mosollyal alszik el az általt dallamára. Ez a gazdag gyűjtemény a természetéről, a magyar tájról és a gyerek mindennapi életéről szóló verseket tartalmazza, a magyar népköltészet és műköltészet gyöngyét, szavalható ünnepi verseket. A versek válogatásakor a kiadó nemcsak az óvodai foglalkozásokra gondolt, hanem a meghitt otthoni versolvasásra is. A kötetet **Bálint Endre** művészi rajzai illusztrálják.

A korrupciatermesztés Magyarországon, 1898—1938. (Szerk.: Szemző Béla) Akadémia, 1979. 286 old.

A magyar agrártörténeti kutatás adósságot törleszt, amikor feltárja legújabbkori, fontos ipari növényünk természetének másfél évszázados fejlődését. De foglalkozik a könyv a cukorgyártás alakulásával, a cukor világpiacon és hazai helyzetének változásaival és az egész folyamat további vonatkozásaival.

A Csallóközi Múzeum Híradója, 1979/3. Duna-szerdahely, 21 old.

Mag Gyula ismertetése a múzeumból; **Marczell Béla:** Így laktak a Csallóközben; **Tóth Izabella:** Az aranyomosás; **Marczell B.**: A szövés-fonás mestersége; **Kovács László:** A céhes ipar emlékei; **Uő:** A múzeum munkásmozgalmi emlékei.

Cseke Péter: Látóhegyi töprengések Kriterion, Bukarest, 1979. 198 old.

„A régi módon élni már nem akarnak és a korszerűen élni még nem tudnak” ellentétből fakadó társadalmi problémákat vizsgálja az erdélyi riporter. „Milyen erők működésére, mekkora társadalmi összefogásra lenne szükségünk ahhoz, hogy a paraszti életformaváltás nálunk egészséges kimenetelű lehessen? Milyen tendenciák hatásait kellene felerősítenünk ahhoz, hogy ezek az emberek valóban képessé váljanak arra, hogy teljesebb emberséggel éljék le az életüket?” Ezekre és a romániai magyarság más kérdéseire keresi a választ Cseke Péter.

Diószegi István: Nemzet, dinasztia, külpolitika. Magvető, 1979. 168 old.

Az első világháború után az Osztrák—Magyar Monarchia úgy hullott szét darabjaira, hogy azt hihetnők, a korábbi évtizedekben sem volt egyéb kártyavárnál. Viszont a kiegyezés utáni időkben az a birodalom viszonylag egységes, dinasztikus külpolitikát volt képes folytatni. Diószegi István tanulmánya azt az ellentmondást magyarázza meg, mely e két tény között feszül. A könyv a Gyorsuló idő című sorozatban jelent meg.

Erdélyi Múzeum 1814—1818. Kriterion, Bukarest, 1979. 292 old.

A TEKA sorozatban megjelent gyűjtemény **Benkő Samu** válogatta és látta el bevezetéssel, jegyzetekkel.

Az ezredév. Magvető, 1979. 468 old. + 26 old. melléklet.

Milyen volt a múlt századvég, milyen a millenium éve Magyarországon? Főbbek között korabeli sajtócikkből, statiszikai kimutatásból alakul ki az olvasó előtt a korszak képe. Megtalálja ebben a kiadványban az ünnepek leírását, a pompázatos felvonulásokat, a kormánypárti képviselő elégedett nyilatkozatát, megismerheti a Szántó Kovács-féle mozgalom részvevőire zúdított csendőrsortúzs eseményeit. A napi sajtó tükrében képet kap az első olimpiáról is. A korabeli pletykák, erkölcsostrányok, betörések, gyilkosságok sem maradhatnak ki a milleniumi körképéből...

Az 1514-es magyarországi parasztfelkelés okmánytára. (Publications Archivii Nationalis Hungariae II. Fontes 11.) Akadémia, 1979. 728 old. + 38 tábla.

A kötetbe a parasztfelkelésnek csak a legmegbízhatóbb forrásai kerültek, vagyis a levéltárakban őrzött oklevelek, levelek, összeírások, törvények stb. A köztől több mint négyszáz forrás, melynek túlnyomó részét eddig még nem publikálták, megvilágítja a felkelés kezdetét, történetét és hatását. Az okmánytárat **Erszegi Géza**, **Kenéz Győző** és **Sólymosi László** szerkesztette.

„Ehe a kenyérnek, ehe a szónak, ehe a szépek...” (Szerk.: **Gazdag István**) A Hajdú-Bihar megyei Levéltár Közleményei II. Debrecen, 1978. 244 old.

Az iskolán kívüli népművelés a munkások és a parasztok körében a két világháború között, Hajdú-Bihar megyében. A közzétett dokumentum anyag három részre oszlik: az iskolán kívüli népművelés szervezete és általános helyzete, az ismeretterjesztés és a művészeti nevelés. A 158 tételből álló dokumentációt bibliográfia, adattár, hely-, név- és tárgymutató egészíti ki.

Földes Péter: Így élt Stromfeld Aurél. Móra, 1979. 208 old.

Fügedi Márta: Mezőkövesd és vidéke himnuszai I—II. Kiadja a Népművelési Propaganda Iroda, é. n. (1973) 16 és 15 old., valamint 33 és 40 tábla.

Az első kötet a szalánvarrott vásznhímzésekkel, a második pedig a szabadrajzú hímzésekkel foglalkozik.

Gazda Klára: Lőrinczi Etelka textilművelei. Kiadja Kovászna megye Művelődési és Szociális Nevelési Bizottsága, a Népi Alkotások és a Művészeti Tömegmozgalom Kovászna megyei Irányító Központja. Sepsiszentgyörgy, 1977. 48 old. és 17 ábra.

A népi alkotótevékenység több szintjén és formáján tevékenykedő háromszéki népművész életét és tevékenységének lényegét ismerteti ez a kiadvány.

Gink Károly: Színes Magyarország. Corvina, 1979. 64 old. 2. kiadás.

Az első kiadásban már nagy sikert aratóit fotóalbum hazánk legszebb tájairól és városairól készített színes felvételeket tartalmaz. **Gink Károly** 80 művészi fotóhoz **Boldizsár Iván** írt előszót. A kötet a magyaron kívül német, angol és lengyel nyelven is megjelent.

Grezsa Ferenc: Németh László vásárhelyi korszaka. Szépirodalmi, 1979. 400 old.

Kisebbség-nagyobb megszakításokkal, majdnem kilenc esztendő telt el Németh László Hódmezővásárhelyen. Ezeknek az éveknek a történetét dolgozza föl a szerző. Elemzi az ekkor keletkezett műveket és hangoztatja, hogy „Németh László életművét a szocialista kultúra szervezessebb, elevenebb részévé kell — és érdemes — tennünk”.

Gundel Imre—Harmath Judit: A vendéglátás emlékei. Közgazd. és Jogi Kiadó, 1979. 361 old.

A pesti, budai és óbudai fogadók, vendéglők, kocsmák, serházak, kávéházak, mulatók, cukrászdák és egyéb vendéglátóhelyek életét eleveníti fel ez a kiadvány.

Halmann György: A Kner család és a magyar könyvművészet 1832—1944. Corvina, 1979. 160 old.

A Kner Nyomda fontos szerepet játszott a század magyar művészetében. A szerző, **Halmann György** tipográfus, a Kner család tagja, a Kner Nyomda művészeti tevékenységét ismerteti gazdagon illusztrált munkájában.

Igy teltek hónapok, évek. Kriterion, Bukarest, 1979. 399 old.

A **Salamon Anikó** válogatásában megjelent gyűjteménybe öt erdélyi ember önéletrajzát ismerjük meg. Az egyszerű, őszinte szavak nehéz életéről, szenvedésekről, bánatról, kiszolgáltatottságról, szegénységről, betegségről, a paraszti életforma változásaival járó megpróbáltatásokról vallanak.

Imreh István: Erdélyi hétköznapiak 1750—1850. Kriterion, Bukarest, 1979. 346 old.

Alcím: Társadalom- és gazdaságtörténeti írások a homló feudálisizmus időszakáról. A szerző könyvében érdeklődést kíván kelteni a hajdani köznapi dolgok iránt. Ezért olyan dolgozatok gyűjteménye a kötet, „amelyek elsősorban a népi életben, a múltbeli társadalom mélyrétegeiben végbemelő folyamatokkal foglalkoznak”. A székei székekben élő magyarság munkában, helytállásban példamutatóvá nemesedett életét kívánja bemutatni közérthető stílusban. „A romániai magyar nemzeti és önismeretnek szélesebb, szilárdabb alapot” építve.

Keeské László: Komárom irodalmi élete. (Komárom megyei Honismereti Kiskönyvtár) Kiadja a Komárom megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya és a HNF Honismereti Bizottsága, Tatabánya, 1979. 78 old.

„Ez a rendkívül változatos sorsú város jelentős központja volt a magyar irodalmi életnek is. Neve úgy szerepel a köztudatban, mint Jókai városa... Komárom büszke nagy fiára, de mellette még számtalan jeles embert adott a hazának... Dolgozatunkban elsősorban ezeket a kevésbé ismert írókat szeretnénk bemutatni...”

Ki a jövőnek vet magot... (Főszerk.: **Rácz János**) Kiadja az MSZMP Vas megyei Bizottsága, Vas megye Tanácsa és a Szakszervezetek Vas megyei Tanácsa, Szombathely, 1978. 429 old.

Vas megye munkásmozgalmának kiemelkedő harcásairól szól ez az összeállítás.

Kiss Jenő: Mihályi tájszótár. Akadémiai 1979. 130 old. (Nyelvtudományi értekezések 103.)

Az egyik legsajátosabb magyar nyelvújrási vidék, a Rábaköz Árpád-kori településének, **Mihályi község** tájszavait gyűjtötte össze és közli a szerző. A kiadvány tartalmazza ezen kívül a település rövid történetét, szólásokat, közmondásokat, időjárás jósálatokat és falucsofókat.

Kiss Sándor: Emlékeim **Kiss János** altábornagyról. Zrínyi, 1979. 218 old.

Az ország fővárosának megmentéséért mártírhalt balt magas rangú katonának, a felelhetetlen testvérem állít e művében emléket a szerző. Tollát a szeretet és megbecsülés vezeti, de nem esik túlzásba. A tettek itt is mindent elmondanak.

Klész György: Budapest, anno... Corvina, 1979. 190. old.

A fotóalbum 250 felvétele Budapestet mutatja be, ahogy a századforduló fényképezői látták. Korabeli plakátok, grafikák teszik még hangulatosabbá az albumot, melyhez a nemrégiben elhunyt **Mesterházi Lajos** írt be-

vezetőt. A kötet a magyaron kívül angol és német nyelven is megjelent.

Korniss Péter: Múlt idő. Corvina, 1979, 104 old.

A paraszti életforma lassan már múlttá váló képeit eleveníti fel a kiváló fotóművész. A 110 fekete-fehér művészi felvétel Magyarország, Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia falvaiban készült.

Korszerű munkásművelődés (Szerk. és a bevezetőt írta: Csoma Gyula) Kiadja a TIT Bp-i Szervezete, 1979. 230 old.

A TIT Budapesti Elnökségének pályázatára beérkezett anyagokból válogatott gyűjtemény egybeekelve mellett arra is választ keres, hogy miként lehet a honismereti mozgalmat felhasználni a munkásművelődés színvonalának, tartalmának növelésére.

Kovács Emese: Zsombó — számokban. (Documentation Ethnographica 7. Szerk.: Bodrogi Tibor) Kiadja az MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 1979. 74 old.

A Csongrád megyei községben végzett, igen részletes statisztikai felvétel adatainak közlése ennek a kiadványnak a feladata.

Kovács Endre: Bem a magyar szabadságharcban. Zrínyi, 1979. 400 old.

A Kossuth-díjas történész legújabb munkájában Bem erdélyi és bánáti hadjáratait mutatja be az olvasóknak. Az élvezetes stílusban megírt, kitérő munka az olvasók legszélesebb rétegének érdeklődésére tarthat számot.

Kövágó László: A Magyarországi Tanácsköztársaság és a nemzeti kérdés. Kossuth, 1979. 192 old.

Az első magyar szocialista államnak rendkívül bonyolult helyzetben kellett olyan nemzetiségi politikát kialakítani, amely elősegít a fiatal proletárállam stabilizálódását. Ennek a kísérletnek a folyamatát, a nemzeti és nemzetközi feladatok együttes megoldására irányuló erőfeszítéseket vizsgálja a könyv.

Kresz Mária: Népi szücsmunka. Corvina, 1979. 124 old.

A Magyar Népművészet c. sorozat legújabb kötete a szücsművészet múltjával, mesterségbeli fogásaival, a bórruhákra kerülő díszítésművészet változatos típusaival foglalkozik. Angol, francia és német nyelven is megjelent.

Kunt Ernő: Temetők az Aggteleki karszt falvaiban. Studia Folkloristica et Ethnographica. (Szerk.: Ujváry Zoltán.) Kiadja a KITE Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1978. 153 old.

Páratlan részletességű anyagot közöl egy szűkebb tájegység temetőiről, s általában a halállal kapcsolatos néprajzi ismeretekről.

Ladányi Híradó, 1979/2. és 3. Püspökladány Nagyközség Tanácsának lapja, 20 és 16 old.

Honismereti vonatkozású írások: 2. számban: dr. Pásztor János: A környezetvédelemről; Keszérű Pirokska: A sárréti népgyógyászatban használatos gyógynövények; 3. szám (Kárai): Püspökladány 1944...; Az V. ötéves terv közösfelvezetési beruházási feladatainak megvalósulásáról; Keskés Gyula: Jobbágylevél Püspökladányból 1588-ból; Szűcs Ernő Zoltán: A Karacs Múzeum egy éve.

Madas József: Pécs-belváros telkei és házai. A Janus Pannonius Múzeum kiadása, Pécs, 1977. 767 old.

Az 1722. és az 1960. évi állapotot rögzítő adatgyűjtemény.

A Magyar Kommunista Párt és a Szocialista Demokrata Párt határozatai (1944—1948). Kossuth, 1979. 660 old. (2. kiadás.)

Az 1944 szeptemberétől 1948 júniusáig, a két munkáspárt egyesüléséig terjedő nem egészen négy esztendő gyökeres változásokhoz vezetett a nemzetközi küzdőtérén, és sorsdöntő változásokat hozott a magyar nép életében is. Ezek mind tükröződnek az összegyűjtött do-

kumentumokban. Összeállította és szerkesztette: Rákosi Sándor és Szabó Bálint.

Magyarország története, VI. kötet. 1848—1890.

(A szerkesztő bizottság elnöke: Pach Zsigmond Pál, főszerkesztő: Kovács Endre, Katus László.) Akadémiai, 6/1. kötet: 1—768 old; 6/2. kötet: 769—1769 old.

Manga János: Palócföld. Gondolat, 324 old.

A szerző posztumusz műve hazánk egyik legérdekesebb néprajzi tájával ismertet meg bennünket. Ez a táj volt Manga János kutatómunkásságának fő területe: éveken át az ott élő magyarság kultúrájának, hagyományainak a megismerésén és a balassagyarmati Palóc Múzeum anyagának a gazdagításán fáradozott.

Mezőgazdaság, agrártudomány, agrártörténet. (Szerk.: Gunst Péter.) Akadémiai, 1979. 368 old.

A tanulmánykötetet az MTA Agrártörténeti Bizottsága Lázár Vilmos, a bizottság volt elnöke emlékének szenteli. A kötet szerkesztését a szerzők tudományos érdeklődésének megfelelően alakították ki. Egy tanulmány Lázár Vilmos életútját elemzi, több kisebb írás pedig egyetemi és intézeti igazgatói tevékenységét mutatja be. A mezőgazdaság egyes kérdéseit tárgyaló tanulmányok között van agrárgazdaságtani jellegű, a mezőgazdasági termelés egyes konkrét kérdéseit taglaló, míg a tanulmányok jelentős része agrártörténeti problémákat elemez.

Az új kutatási eredményeket bemutató tanulmányok közül egyesek jellege metodikai, de valamennyi az agrártudományi és agrártörténeti kutatások között fennálló szoros és szerves kapcsolatot tanúsítja.

A Mindenés Gyűjtemény repertórium, 1789—1792. (Összeáll.: Tapolczayné Sáray Szabó Eva.) Kiadja az OSZK Könyvtártudományi és Módszertani Központ és a József Attila Megyei Könyvtár, Bp.—Tatabánya, 1979. 230 old.

Rendkívül hasznos, szép kiállítású művelődéstörténeti kiadvány. Tanulmányt olvashatunk benne a Mindenés Gyűjtemény megjelenésének körülményeiről, a XVIII. század végéi Komáromról, s a Komáromi Tudós Társaságról. Ezt követi a Repertórium, majd Mutatók zárják a kötetet.

Mohács Emlékezete. Európa. Pro Memoria. 1979. 442 old. (Javított szövegű utánnyom.)

A mohácsi csatára vonatkozó legfontosabb magyar, nyugati és török források, valamint a csatahely részletes feltárásának eredményei.

Nagy Dezső: A munkáshagyományok ápolása a történelmi szakkörökben. Tankönyvkiadó, 1979. 112 old.

A Nógrád megyei Levéltár tanácsköztársasági iratai. (Összeáll.: Leblancné Kelemen Mária, szerk.: Schneider Miklós.) Kiadja a levéltár, 1979. 161 old.

A repertórium 1410 iratról közöl ismereteket a mai Nógrád megye területére vonatkozóan. Anyaga három részre oszlik: a Tanácsköztársaság Nógrád megyei helyi szerveinek iratai, a Tanácsköztársaság idején működő szervek iratai, valamint az ellenforradalmi rendszer iratai között talált visszatekintő források. A fontos helytörténeti segédanyagvet személy-, helynév- és tárgymutató egészíti ki.

Nógrád megye tanácsai az emberért. (Összeáll.: Leblancné Kelemen Mária és Schneider Miklós.) A Nógrád megyei Levéltár és a Magyar Történelmi Társulat Nógrád megyei csoportjának kiadványa, Salgótarján, 1979. 175 old.

A kötet összesen 102 dokumentumot tartalmaz az egészségügy, a szociális gondoskodás és a sportirányítás témaköréből, az 1950—1970-es évekre vonatkozóan.

Pásztor Emil: A tizenötödik aradi vértanú. Kossuth, 1979. 200 old.

Kazinczy Lajos honvédtábornok Kazinczy Ferencnek, a nagy írónknak fia. Az osztrák hadsereg hivatásos tisztjeként kezdte pályafutását, majd a pesti és a bécsi forradalom hatására állt be a honvédségbe. A szerző eredeti levelek és dokumentumok alapján megrajzolja ennek a bátor férfinak a portréját, aki utolsóként tette le a fegyvert az ellenforradalom előtt.

Péntek János: A kalotaszegi népi himzés és szókincse. Kriterion, Bukarest, 1979. 326 old.

A kötet a szerző egy évtizedes gyűjtőmunkájának anyagát teszi közzé. Megismerteti az olvasót a tájegység népművelés, népművészetével, valamint a nyelvet és a népművészetet létrehozó kalotaszegi emberrel. „Vizsgálataimat — írja — azokra a néprajzi és nyelvi adatokra korlátoztam, amelyek a tájegység minden pontjáról összegyűjtöttem. Úgy érzem, hogy ezeknek a hívős és néha száraz adatoknak az analízise több és biztosabb tanulsággal jár, mint a pillanatnyi benyomások rögzítése.”

Rozmaringkoszoru. Szlovákiai magyar tájak népköltészete. (Összeáll., a bev. tanulmányt és a jegyzeteket írta: Kósa László.) Madách, Bratislava, 1979. 622 old.

Előkészítésként két tanulmány olvashatunk a Szlovákiában élő magyarok néprajzi tájáról, néprajzi csoportjairól, valamint a velük kapcsolatos eddigi néprajzi gyűjtésekről. Ezután következik a népköltészeti anyag — a bölcsődalról a siratóig —, amelyek jórészt nehezen hozzáférhető folyóiratokból, újságokból, könyvekből, kéziratokból valók. Részletes jegyzetanyag, rövidítés- és forrásjegyzék, szómagyarázat és magyar-szlovák helynévjegyzék teszi teljessé az értékes gyűjteményt, amely a Magyar Népköltárság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság közös könyvkiadási egyezményének keretében jelent meg.

Sugár István: A budai vár és ostromai. Zrínyi, 1979. 360 old.

Szabó Ervin: Társadalmi és pártharcok I–II. Gondolat, 1979. 500 old. (Történetírók Társ.)

Az új sorozat a magyar történetírás elmúlt 150 évének értékeit teszi hozzáférhetővé. Először Szabó Ervin történelmi munkáiból jelenik meg kétkötetes válogatás.

Szabó József: Bük. Kiadja a Vas megyei Idegenforgalmi Hivatal, 1979. 68 old.

Ez a kiadvány jó példa arra, hogy miként lehet tartalmas idegenforgalmi tájékoztatót készíteni. Foglalkozik a vidék általános képével, Bük község településtörténetével, végül pedig a település újabbról fejlődését megalapozó gyógyfürdő létrejöttével s gyógyító hatásának lényegével.

Dr. Szeckő Károly: A pedagógus szakszervezeti mozgalom története Heves megyében (1945–1975). A Magyar Pedagógiai Társág Heves megyei Tagozata és a Pedagógusok Szakszervezete Heves megyei Bizottsága közös kiadása. Eger, 1978. 396 old.

Szekeres Antal: Az Ideiglenes Kormány Debrecenben. A Hajdú-Bihar megyei Levéltár Közleményei 14. (Szerk.: **Gazdag István**.) Debrecen, 1979. 46 old.

Szennai szabadtéri néprajzi gyűjtemény. (Szerk.: dr. Knézy Judit és Szabó Tünde.) Kiadja a Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága, Kaposvár, 1978. 12 old.

Szépen összeállított, gazdagon illusztrált kiállítási útmutató.

Szűcs Ernő: A debreceni István Gőzmalom története, 1848–1944. A Hajdú-Bihar megyei Levéltár Közleményei 12. (Szerk.: **Gazdag István**.) Debrecen, 1978. 203 old.

Szűts Ildikó: Az 1918-as polgári demokratikus forradalom hatása Komárom megyében. (Komárom megyei Honismereti Kiskönyvtár.) Kiadja a Komárom megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya és a HNF Honismereti Bizottsága. Tatabánya, 1979. 75 old.

A dolgozat az országos középiskolai tanulmányi versenyen II. díjat nyert.

Tanulmányok az életmódról. Gondolat, 1979. 350 old.

A magyar életmódkutatások állásáról és problémáiról adnak átfogó képet a tanulmányok, amelyek középpontjában a szocialista életmód kialakításának elvi és gyakorlati kérdései állnak. Válogatta és az előszót írta: **Szántó Miklós.**

Tanulmányok a regionális köznyelviség köréből. (Szerk.: **Imre Samu**.) Akadémiai, 1979. 150 old. (Nyelvtudományi értekezések 100.)

A köznyelv hatására a nyelvjárások erősen pusztulóban vannak, ugyanakkor azonban újabb nyelvi változatok vannak kialakulóban: a regionális köznyelv vagy táji köznyelv. Ez a tanulmánykötet első ízben közöl részeredményeket a regionális köznyelv vizsgálatainak elméleti-módszertani és gyakorlati kérdéseiről.

A Toldy Ferenc Gimnázium 125 éves. (Szerk.: **Pataki Gyula**.) Bp. 1979. 166 old.

Az ünnepi alkalomra megjelent évkönyv részletet közöl az iskola történetéből, visszaemlékezéseket a régi diákokról, és ismerteti a gimnázium mai életét.

Az üzemtörténetírás kérdései. (Szerk.: **Ince Miklós**.) Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, Bp. 1979. 323 old. (Üt. = üzemtörténet.)

Vass H.: Üt. — munkásmozgalomtörténet — szocialista hazafiság; **Molnár B.: Üt.** és néprfrontmozgalom; **Ince M.: Az üt.** kapcsolata más történeti ágazatokkal és társadalmi tudományokkal; **Hanák P.: Az üt.** kutatásának problémái; **Kabos E.: Gondolatok az üt-írás helyzetéről az I. nemzetközi konferencia idején;** **Jenél K.: Az üt-írás tárgya és levéltári forrásai;** **Sárközi Z.: Hogyan írjunk üt-et;** **Szekeres J.: Üt-írás és jelenkor;** **Lakatos E.: A tsz-ek történetének feldolgozásáról;** **Kana, Otkar** (Csehszlovákia); **Az üt.** a vállalatok táj- és környezetalkotó szerepe szemszögéből; **Makkai L.: A magyarországi ipartörténeti kutatás problémái és feladatai;** **Koroknai A.: A magyarországi tőkés vállalkozók típusai;** **Károlyi Zs.: Üt. és technikatörténet;** **Sipos P.: Üt.** és munkásmozgalomtörténet; **Dömötör A.: Üt.** munkáséletmódkutatás; **Székelly P.: Az üt.** és a jogszabályok gazdaságrendező szerepének kapcsolatai; **Ferber K.: A mérlegelemzés szerepe a tőkés vállalatok vagyoni helyzetének vizsgálatában.** — A kötet végén három összeállított olvashatunk a Magyar Történelmi Társulat Üzemtörténeti Szakosztályának működéséről és kiadványairól, valamint egy válogatott bibliográfiát a magyar üzemtörténeti irodalomból.

A változó Alföld. Tankönyvkiadó, 1979. 320 old. (Szerk.: **Zoltán Zoltán**.)

A kötet valamennyi tanulmánya azt akarja bemutatni, hogy mennyire és miben módosult az Alföld hagyományos képe.

Zachar József: Bercesényi László, a Rákóczi szabadságharc kapitánya, Franciaország marsallja. (Folla Rákóczianna I.) A Vay Ádám Múzeum Baráti Kör kiadványa, Vaja, 1979. 168 old.

A szerző tanulmányban ismerteti Bercesényi László életét és cselekedetét, majd közli az erre vonatkozó válogatott forrásokat, szám szerint 133-at.

HONISMERET

HONISMERETI TÁJÉKOZTATÓ FOLYÓIRAT

1979. VII. évfolyam, 1. szám

TARTALOM

	Oldal
Helyismereti munka a könyvtárakban (<i>Bényei Miklós</i>)	3
KRÓNIKA	
A honismereti mozgalom helyzete Komárom megyében (<i>B. Szatmári Sarolta</i>)	7
Új állandó kiállítás nyílt a szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeumban (<i>Dr. Kisasszony Éva</i>)	8
Wosinszky Mór emléklakett (<i>Gaal Attila</i>)	10
A Baranya megyei községi krónikairásról (<i>Erdődi Gyula</i>)	11
Múzeum a makói Espersit-házban (<i>Dr. Tóth Ferenc</i>)	12
Helytörténeti és üzemtörténeti ismeretterjesztés a TIT budapesti szervezetében (<i>Dr. Geszler Ödön</i>)	14
A szekszárdpalánki első néprajzi-nemzetiségi tábor (<i>Szacsvay Éva</i>)	16
Tájékoztató a Bükk-vidék néprajzáról (<i>Viga Gyula</i>)	18
Gyűjtőúton a szlovákiai Bodrogközben (<i>Molnár László</i>)	19
Dömötör Sándor 70 éves (<i>Dr. Szamosújvári Sándor</i>)	19
ÉVFORDULÓINK	
A MÁV szentesi motorgarázsa (<i>Fogas Pál</i>)	21
A Jászkunság első történetírója (<i>Fodor István</i>)	24
Oravetz István (<i>Leblancné Kelemen Mária</i>)	26
Negyven esztendő a hazai Vájároktatás (<i>Krisztián Béla</i>)	27
SZAKKÖRÖK, BARÁTI KÖRÖK	
A pápai Jókai Művelődési Központ honismereti szakköre (<i>Balázs Irén</i>)	29
TERMÉS	
Baranya Árpád-kori templomai (<i>Zóka László</i>)	30
A felesiki székely ház XVIII—XIX. századi bútorzata (<i>Galbács Pál</i>)	33
HONISMERETI OLVASÓKÖNYV	
Az Académia istropolitana (<i>Vörösmarty Géza</i>)	36
A budapesti Mártírok útja (<i>Dr. Várday György</i>)	38
Biharország helytörténete (<i>Haranghy György</i>)	39
A koltói „Petőfi somfa” eredete (<i>Dr. Kovássy Zoltán</i>)	41
SZABAD FÓRUM	
A Gellért-hegyi Panteonról (<i>Szilágyi Ferenc</i>)	45
A népmese jelentősége az óvodákban (<i>Ferőné Komolay Anikó</i>)	46
Dobó várának romjain (<i>Hulényi Miklós</i>)	47
Mégegyszer Bercesényi László franciaországi sírjáról (<i>Dr. Zachar József—Dr. Kelemen András</i>)	50

KÖNYVESPOLC

Zalai Gyűjtemény 1—7. (Ism.: <i>Schneider Miklós</i>)	52
A Heves megyei Levéltár kiadványai (Ism.: <i>Csorba Csaba</i>)	53
Arató Endre: Tanulmányok a szlovákiai magyarok történetéből 1918—1975. (Ism.: <i>Szombathy Viktor</i>)	55
Foglalkozások és életmódok (Ism.: <i>Leblancné Kelemen Mária</i>)	57
Csepeli Füzetek 1—3. (Ism.: <i>Kovács József László</i>)	58
Fügedi Erik: Vár és társadalom a XIII—XIV. századi Magyarországon (Ism.: <i>Gerelyes Ibolya</i>)	60
Csanda Sándor: Szülőföld és irodalom (Ism.: <i>Dr. Tóth István</i>)	60
Horváth Lajos: Veresegyháza (Ism.: <i>Losonczy Miklós</i>)	61
Baranyai Júlia: Vízbe vesző nyomok (Ism.: <i>Vörösmarty Géza</i>)	62
Kovács József László: Ráckeve és környéke (Ism.: <i>Szabó Imre</i>)	63
Bakó Ferenc: Bükk-i barlanglakások (Ism.: <i>Viga Gyula</i>)	64

KÉPEK

„Nagycsillagos” kendező, Hadikfalva-Cikó (6); Kalotaszegi irásos (10); Árapataki szalánvarrott (17,37); Csiki pásztorfaragás (35); Szilágysági fejfák (44); Aldunai székelv varrottas (51)

MUNKATÁRSAINK

Balázs Irén, a Türr István Gimnázium tanulója, Pápa — **Bényei Miklós dr.**, a Megyei Könyvtár osztályvezetője, Debrecen — **B. Szatmári Sarolta dr.** múzeológus, Tata — **Csorba Csaba dr.**, a Budapesti Történelmi Múzeum múzeológusa, Bp. — **Erdődi Gyula** levéltáros, Pécs — **Feróné Komolay Anikó** vezető óvónő, Hajdúböszörmény — **Fodor István** könyvtáros, Jászberény — **Fogas Pál**, MÁV Építési Főnökség tervezési vezetője, Szentes — **Gaal Attila** régész múzeológus, Szekszárd — **Galbács Pál** tanár, Sepsiszentgyörgy — **Gerelyes Ibolya**, a Magyar Nemzeti Múzeum múzeológusa, Bp. — **Geszler Ödön dr.** ny. főmérnök, Bp. — **Haranghy György** ny. tanár, Debrecen — **Hulényi Miklós**, az Agrárgazdasági Kutató Intézet tud. munkatársa, Bp. — **Kisasszonyi Éva dr.**, a Kulturális Minisztérium Levéltári Osztályának főelőadója, Bp. — **Kovács József László dr.**, Tanárképző Főiskola docens, Zsámbék — **Kovács Zoltán dr.** ügyvéd, Bp. — **Krisztián Béla**, Ipari Szakmunkásképző Intézet tanára, Komló — **Leblancné Kelemen Mária** főlevéltáros, Salgótarján — **Losonczy Miklós dr.** gimnázium igazgató, Ráckeve — **Molnár László** népművelő, Töketeremes — **Schneider Miklós dr.** levéltárigazgató, Salgótarján — **Szabó Imre dr.**, a Pest megyei Pedagógus Továbbképző felügyelője, Bp. — **Szaecsvay Éva**, a Magyar Néprajzi Múzeum múzeológusa, Bp. — **Szamosújvári Sándor dr.**, gyakorlati ált. iskolai vezető tanár, Debrecen — **Szilágyi Ferenc dr.**, a Kossuth Lajos Tudományegyetem Irodalomtörténeti Intézetének tud. főmunkatársa, Bp. — **Szombathy Viktor** író, Bp. — **Tóth Ferenc dr.** múzeumigazgató, Makó — **Tóth István dr.** a Tanárképző Főiskola docense, Pécs — **Várday György dr.** ny. egyetemi tanár, Bp. — **Viga Gyula** múzeológus, Miskolc — **Vörösmarty Géza** publicista, Pozsony — **Zachar József dr.**, a Hadtörténelmi Intézet tud. munkatársa, Bp. — **Zóka László**, a Kodály Művelődési Ház művészeti előadója, Pécs.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG TAGJAI

FRANK TIBOR	OLSVAI IMRE
GAZDA ISTVÁN	SÁNDOR LÁSZLÓ
GERELYES EDE	SZABÓ BÉLA
HALÁSZ PÉTER (szerkesztő)	SZABÓ FERENC
HAVAS GÁBORNÉ	SZÉKELY GYÖRGY (főszerkesztő)
KAMARÁS REZSŐ (elnök)	TIMAFFY LÁSZLÓ
MORVAY PÉTER	TÖLTÉSI IMRE (felelős főszerkesztő)

ISSN 0324—7672

Kiadja a Hazafias Népfront. A kiadásért felel: *Juhász Róbert*, a HNF Országos Tanácsának osztályvezetője
Készült 8000 példányban, 4 (B/5) ív terjedelemben
78-7165 Somogy megyei Nyomdaipari Vállalat, Kaposvár
Felelős vezető: *Farkas Béla* igazgató